

Mapes, país, futur: Centenari de l'exposició cartogràfica catalana (1919)

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

ICGC
Institut
Cartogràfic i Geològic
de Catalunya

Mapes, país, futur:
Centenari de l'exposició
cartogràfica catalana
(1919)

Barcelona, 2020

Mapes, país, futur:

Centenari de l'exposició cartogràfica catalana (1919)

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori
i Sostenibilitat**

ICGC
Institut
Cartogràfic i Geològic
de Catalunya

Exposició organitzada per:

amb la col·laboració de:

patrocinada per:

Mapes, país, futur:

Centenari de l'exposició cartogràfica catalana (1919)

Primera edició: gener 2020
Versió preliminar del Catàleg

Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, 2020
Parc de Montjuïc – 08038 Barcelona
Telèfon 34-93 567 15 00 – Fax 34-93 567 15 67
www.icgc.cat

Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, 2020

Sumari

Presentacions

Damià Calvet, conseller de Territori i Sostenibilitat	9
Eduard Cayón, president del Centre Excursionista de Catalunya	11
Jaume Massó, director de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya	13

Per què una exposició de mapes el 1919?

15

Mapes	15
País	16
Futur	17

L'exposició de mapes de 1919,

19

Introducció	19
Reproducció d'una conferència	21

La cartoteca del CEC

25

Catàleg

27

Els catàlegs de l'exposició de 1919	29
Reproducció del catàleg-fulletó distribuït en l'exposició de 1919	31
Catàleg de l'exposició de 2020	41
I Mapes generals	43
II Mapes parcials	61
III Mapes de turisme	79
IV Mapes científics	93
V Panorames	107
VI Plànols de relleu	111
Epíleg: La cartografia al segle XXI	115

Presentació

La cartografia com a base de la gestió, però també la cartografia com a imatge del país. Fa cent anys, una entitat esportiva i cultural, el Centre Excursionista de Catalunya, va saber mostrar aquests dos vessants en una pionera exposició de mapes. D'aquí que, per a commemorar el centenari d'aquella rellevant iniciativa, vulguem revivre-la.

Ho fem sota el títol *Mapes, país, futur*. Els mapes es van exposar en un moment històric i reivindicatiu del país per tal de dissenyar un futur. Calia posar en pràctica l'intens debat sobre les comarques que s'estava fent a Catalunya, sobretot des de la segona meitat del segle XIX. I fer-ho requeria bons mapes.

El 1919, el coneixement del territori català encara tenia molta feina a fer. Catalunya no disposava d'un mapa topogràfic de detall, ja que encara s'estaven elaborant a escala 1:50 000, i la Mancomunitat feia tot just cinc anys que havia creat un petit servei cartogràfic.

Malgrat això, la realització i la publicació de cartografia s'havia anat incrementant sensiblement i el Centre Excursionista de Catalunya va saber donar a conèixer què s'havia fet i què mancava per fer. L'exposició de fa cent anys continua sent una mostra cartogràfica magnífica de

mapes de Catalunya: la visió del territori des dels mapes impresos del segle XVII fins als topogràfics de principis del segle XX. Les primeres representacions, amb només els topònims i la xarxa hidrogràfica, van donar pas a representacions més detallades amb infraestructures, com ara mapes de canals, de carreteres o de camins. L'avenç de la tecnologia cartogràfica juntament amb l'avenç de les arts gràfiques han permès que poguéssim disposar de mapes cada vegada més precisos.

Ja fa cent anys de l'exposició de 1919 i, en el temps transcorregut fins als nostres dies, la cartografia ha fet un salt excepcional. La introducció de les eines digitals i de computació han capgirat el món dels mapes. D'aquí que l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya hagi volgut tancar aquesta commemoració amb una mostra de la cartografia del segle XXI on la manera de capturar, analitzar i visualitzar la geoinformació evoluciona per uns altres camins. Però la fascinació pel mapa, segueix sent la mateixa.

Damià Calvet i Valera

Conseller de Territori i Sostenibilitat

Presentació

El Centre Excursionista de Catalunya fou fundat el 1876, amb el nom Associació Catalanista d'Excursions Científiques, amb la finalitat d'estudiar les riqueses de Catalunya sota els diferents aspectes científics, literaris i culturals per mitjà d'excursions. Recentment ha commemorat el seu 143è aniversari sota els seus valors fundacionals: Muntanya, Natura, Cultura, que encara en són l'eix vertebrador.

És en el context cultural i polític de la Renaixença que comença a desenvolupar-se aquest excursionisme modern. Múltiples factors n'afavoreixen la seva pràctica com ara l'anhel pel coneixement, l'estudi i l'estima de la pròpia terra, del passat històric i de les tradicions i costums, el desenvolupament del ferrocarril i la millora de les comunicacions, l'enderrocament de les muralles de Barcelona o la nova llei d'Associacions i de Descans Dominical, entre d'altres. Sota aquest favorable ambient aflora un moviment patriòtic, cultural i esportiu: l'excursionisme. Aquest fet motiva que nombrosos geòlegs, historiadors, cartògrafs, filòlegs, geògrafs, arqueòlegs, botànics o folkloristes emprenguin viatges i recerques al llarg de tot el territori per estudiar múltiples aspectes sobre Catalunya. Aquest excursionisme científic, cultural i esportiu que es comença a desenvolupar podem entendre'l com la voluntat de conèixer i de difondre el coneixement i d'anar més enllà.

La nostra entitat, com a testimoni de la seva història associativa, conserva un dels fons documentals de muntanya

més importants d'Europa i disposa de biblioteca, cartoteca, arxiu històric i arxiu fotogràfic. El seu objectiu és preservar, conservar i difondre aquests fons històrics tant als socis de l'entitat com al conjunt de la ciutadania.

El mes de juny de 2015, el CEC signà un comodat amb la Generalitat de Catalunya i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) pel qual diposità tot el seu fons de mapes en aquesta darrera institució. La col·laboració entre el CEC i l'ICGC, però, ja ve de lluny. Des de l'any 2003 ambdues institucions havien anat signant un seguit de convenis per tal d'inventariar, adequar i digitalitzar els fons de la cartoteca del CEC.

A partir de l'any 2015, s'inicia una nova etapa amb el trasllat de la cartoteca del CEC a la seu de l'ICGC que impulsa novament la seva catalogació i digitalització. Fruit d'aquesta recent col·laboració ens plau presentar l'exposició *Mapes, país, futur: centenari de l'exposició cartogràfica catalana (1919)*, i agrair a l'ICGC l'esforç en donar a conèixer part de la nostra col·lecció cartogràfica a la seu del Museu d'Història de Catalunya.

Eduard Cayón i Costa
*President del Centre Excursionista
de Catalunya*

Presentació

Una de les funcions descrites en la Llei 16/2005 de la Informació Geogràfica i de l'Institut Cartogràfic de Catalunya i afermada amb la Llei 2/2014, de creació de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) fa referència a: *“Vetllar per la conservació de la documentació cartogràfica i geogràfica en les degudes condicions i dur a terme les accions necessàries per a salvaguardar-la per a les generacions futures i contribuir a la constitució del patrimoni cartogràfic i geogràfic català”*. L'exposició de l'any 2020 és una manifestació d'aquesta labor que des de 1985 estem duent a terme, ininterrompudament, a través de la Cartoteca de Catalunya.

A l'ICGC, el tractament de la geoinformació sempre ha anat acompanyat d'un gran interès per aplegar, conservar i difondre la cartografia antiga. N'hem après molt de l'experiència de tots els professionals que ens han precedit en aquest ofici de cartògrafs. I per aprofundir en aquesta mirada cap enrere disposem de la Cartoteca de Catalunya que conté, entre altra documentació, més de 300 000 mapes no sols de Catalunya sinó de tot el món. Un llegat a disposició del públic que, des de l'any 2003, s'ha reforçat amb una difusió en línia a través de la cartoteca digital, mitjançant la visualització i descàrrega de més de 70 000 documents. Amb aquest projecte, l'horitzó cartogràfic de l'ICGC s'amplia en el temps i en l'espai.

La preservació del patrimoni cartogràfic de Catalunya per part de l'ICGC va més enllà de confegir una col·lecció pròpia i té la voluntat de vetllar per la conservació i la difusió d'altres col·leccions de mapes. En aquesta línia hem desenvolupat iniciatives com la de la “Cartoteca Hostatja”,

mitjançant la qual es digitalitzen i es publiquen mapes dipositats en altres institucions catalanes o hem col·laborat en la catalogació i difusió de cartoteques com ara la de l'Observatori de l'Ebre. Tot plegat per donar a conèixer la riquesa de la cartografia, sovint dispersa, que podem trobar en arxius i entitats de tot tipus.

Aquesta vocació de preservació va portar, ja fa molts anys, al nostre Institut a col·laborar en l'ordenació del valuós fons cartogràfic del Centre Excursionista de Catalunya (CEC). D'aquí que, quan l'any 2015 aquesta entitat excursionista va signar un comodat de dipòsit dels seus fons històrics amb la Generalitat de Catalunya, els mapes van quedar dipositats a la nostra cartoteca. Des de llavors s'ha dut a terme una intensa activitat de descripció, catalogació i digitalització de tot aquest fons, però també hem procurat contribuir, dins de les nostres possibilitats, en la seva difusió. D'aquí l'organització d'aquesta exposició, que vol destacar el paper rellevant del CEC en el marc de la història de la cartografia de Catalunya.

He de donar les gràcies al CEC per la complicitat que ha tingut en tot moment en la realització d'aquesta exhibició i també al Museu d'Història de Catalunya no només per acollir-nos sinó també per tota l'ajuda que ens ha donat i sense la qual difícilment l'hauríem pogut dur a terme.

Jaume Massó i Cartagena
*Director de l'Institut Cartogràfic
i Geològic de Catalunya*

Per què una exposició de mapes el 1919?

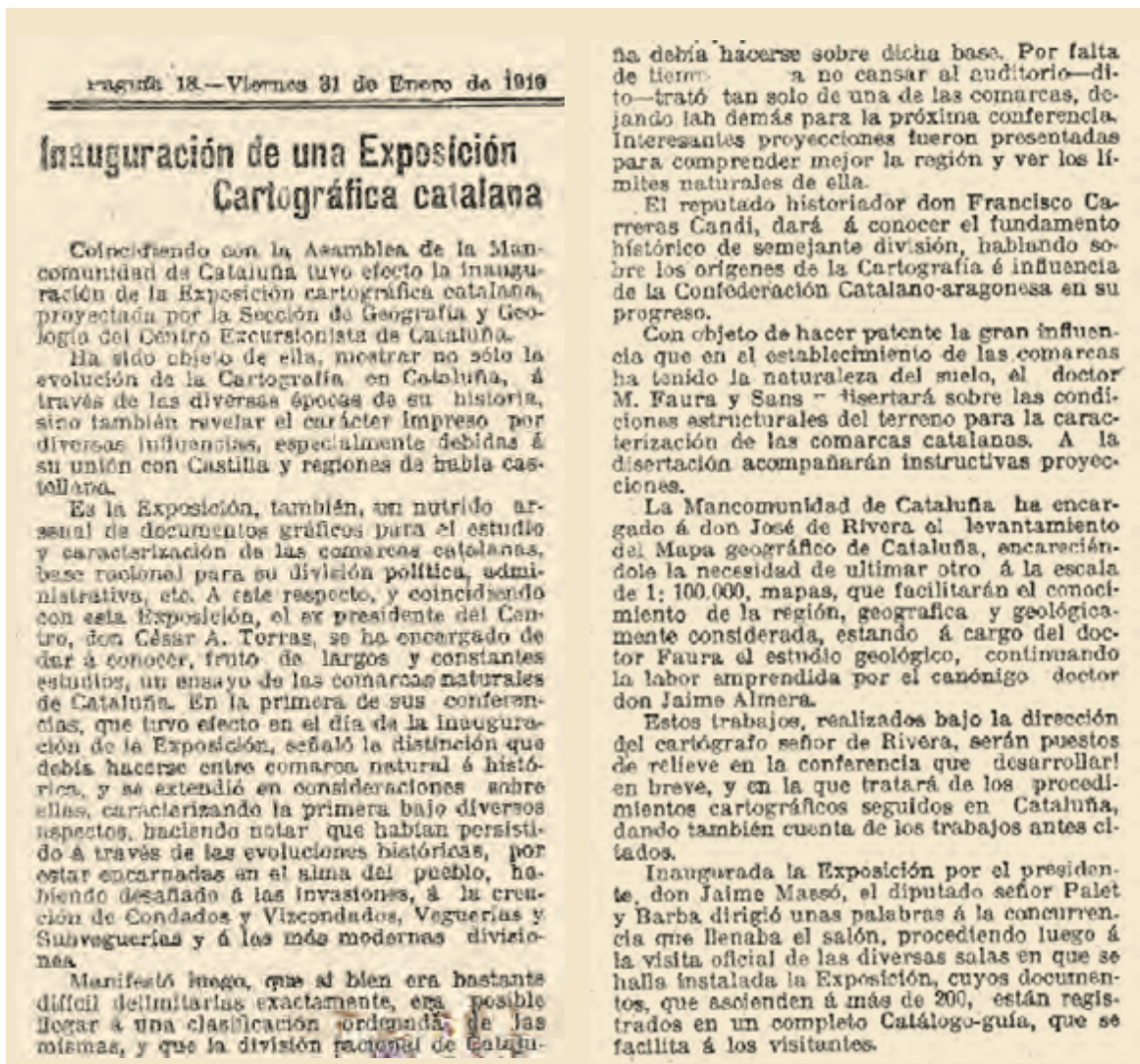
Mapes

El gener de 1919 el Centre Excursionista de Catalunya (CEC) presentà una de les primeres exposicions de mapes antics i moderns feta a Catalunya. El motiu era donar a conèixer la cartografia del país per ajudar a traçar una divisió comarcal, un dels punts de la proposta d'Estatut d'Autonomia elaborada per la Mancomunitat que aquells dies s'estava debatent. El CEC va contribuir a la campanya amb aquesta exposició, en la qual es van aplegar més de dos-cents mapes, i ha esdevingut una fita en la història de la cartografia a Catalunya.

L'exposició constà de 217 mapes de Catalunya i territoris veïns, sobretot del Pirineu. Hi havia mapes de tot tipus, antics i moderns, impresos i manuscrits i de temàtica molt variada: topogràfics, turístics, educatius i també mapes científics amb

una especial representació de la cartografia geològica que s'estava duent a terme. Cal mencionar també la presència d'edicions facsímils de mapes antics considerats rellevants, com és el cas de l'*Atlas Català* dels Cresques de 1375 en una edició en blanc i negre publicada a final del segle XIX, o molts dels mapes antics reproduïts en la *Geografia General de Catalunya* dirigida per Francesc Carreras Candi i publicada en fascicles des de 1908 fins a 1915.

L'exposició de 1919 va servir per donar a conèixer la riquesa del fons de mapes del CEC, una entitat privada i associativa que havia reunit, a partir de la segona meitat del segle XIX, una cartoteca que ha esdevingut un llegat de referència per al patrimoni cartogràfic català. Hem de tenir en compte que llavors a Catalunya no hi havia cap de les institucions oficials que tradicionalment aplegaven mapes. Així doncs, les col·leccions de mapes es van anar formant a

Fons cartogràfic CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya RC0576

redós d'altres tipus d'intitucions, com ara les acadèmiques, i d'entitats privades, moltes de les quals relacionades amb l'excursionisme. D'aquí que el CEC comptava, a principi del segle XX, amb una de les cartoteques més rellevants del país, feta a partir de les donacions dels seus associats.

A més de la col·lecció de la cartoteca de l'entitat, molts dels socis i algunes institucions privades i públiques, també hi van aportar mapes de la seva propietat. I així consta en el catàleg de l'exposició publicat en el butlletí del CEC aquell mateix any. Aquest catàleg deixa memòria, per primera vegada, de l'existència de col·leccionistes de mapes –sobretot antics– a Catalunya, molts dels quals eren socis de l'entitat excursionista. Hem de tenir en compte que l'activitat del col·leccionisme de mapes era relativament recent. Iniciada al segle XIX, majoritàriament en països anglosaxons, va tenir un gran èxit a Amèrica del Nord, on particulars i societats relacionades amb la història i la geografia van incloure els mapes en un mercat d'antiguitats cada vegada més important.

Aquesta exposició, doncs, permet fer-nos una idea de la presència dels mapes en la societat catalana del segle XX. Des dels mapes que es feien servir per anar d'excursió o els que s'usaven a les escoles, fins als mapes més professionals com ara els geològics o els de sanejament. També deixa registre de l'auge del col·leccionisme de mapes, antics i moderns, tant entre particulars com en institucions. És el testimoni de la presència de cartografia en àmbits i col·lectius molt diversos.

País

L'exposició s'organitzà en ocasió de l'impuls d'una proposta per a reclamar un Estatut d'Autonomia iniciada l'any 1918. El mes de juliol d'aquell any, l'organització d'un plebiscit municipal fou l'inici d'una campanya autonomista que en poques setmanes tingué una gran repercussió po-

lítica i un ampli abast social! Les desavinences polítiques entorn d'aquesta campanya provocarien molt enrenou en la societat catalana i greus altercats sobretot a la ciutat de Barcelona. La incapacitat per a tirar endavant aquest projecte va portar a la Mancomunitat a redactar –el mes de gener de 1919– un nou projecte, i és precisament al voltant d'aquests fets que cal situar l'organització d'aquesta exposició de mapes. Com explica l'historiador Albert Balcells:

“El Consell de la Mancomunitat va elaborar un projecte d'estatut, que seria sotmès a la deliberació d'una assemblea extraordinària mancomunada en la qual participarien els parlamentaris de Catalunya. La reunió es va fer el 24 de gener. Dos dies després, el diumenge 26, una assemblea de batlles o regidors delegats de tots els municipis de Catalunya –un per ajuntament– van ratificar en bloc el projecte elaborat i discutit abans per l'Assemblea de la Mancomunitat i els parlamentaris. Aquesta reunió magna va tenir lloc al Palau de la Música Catalana i va representar un segon plebiscit municipal més solemne en forma de míting.”²

Jaume Massó i Torrents (1863-1943), editor, fundador de la tipografia L'Avenç i president del CEC quan s'inaugurà l'exposició.

(Fons fotogràfic Biblioteca de Catalunya)

El motiu de l'exposició era col·laborar en la redacció d'una nova divisió administrativa, tal com es preveia en el projecte d'Estatut redactat per la Mancomunitat de Catalunya. Els mapes van ser exposats del 24 de gener al 15 de febrer de 1919 a la seu social del CEC, al carrer Paradís de Barcelona. Quan l'exposició encara era oberta, la campanya autonomista que l'havia promoguda s'acabà sobtadament. Les desavinences dels partits catalanistes a Madrid i l'inici a Barcelona –el 5 de febrer d'aquell any– de la vaga de la Canadenca fruit del malestar dels obrers i de la lluita de classes, varen enterrar el projecte d'Estatut d'Autonomia.

Futur

Així doncs, la col·laboració del CEC en aquella campanya autonomista va ser aportar la documentació cartogràfica necessària per a poder organitzar territorialment el país. Una de les propostes del projecte d'Estatut que havia redactat la Mancomunitat feia referència a l'establiment d'una divisió comarcal per facilitar, en el futur, l'organització de l'administració catalana.

El tema de la divisió territorial ja feia uns quants anys que es debatia a Catalunya.³ En la dècada dels 1880 els regionalistes havien encetat un moviment comarcalista

que va generar multitud de propostes, moltes de les quals formulades per autors estretament vinculats amb el Centre Excursionista de Catalunya.⁴ Una de les aportacions més destacades fou la del geòleg i eclesiàstic Norbert Font i Sagué (1873-1910) qui, l'any 1897 presentà una proposta de divisió comarcal de Catalunya premiada en els Jocs Florals d'aquell mateix any. La seva aportació es considera el punt d'inflexió entre els treballs iniciats durant la Restauració i els que es redactarien durant les dues primeres dècades del segle XX. El mapa manuscrit d'aquesta proposta fou un dels mapes exposats. I també s'hi pogué contemplar el mapa que feia referència a la proposta de divisió administrativa elaborada pel Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya aquell mateix mes de gener de 1919.⁵

La importància d'aquest tema sobre la divisió territorial en l'àmbit del CEC queda palès en la conferència "Assaig sobre les comarques naturals de Catalunya, ajustades al moment present" donada en motiu de l'exposició, per l'eminent excursionista Cèsar August Torras (1852-1923) i a la qual seguirien un conjunt de xerrades descrivint cadascuna de les comarques que ell proposava i que serien publicades al butlletí de l'entitat.⁶

El fracàs de la campanya de l'Estatut va impedir d'encarar institucionalment l'elaboració d'una divisió administrativa de Catalunya, però no va aturar el debat comarcalista que es va mantenir ben viu fins que es va reprendre ja en època republicana, a la dècada dels anys 1930, amb la Ponència de la Divisió Territorial de Catalunya sota la direcció de Pau Vila.⁷

Notes

1. Vegeu el context històric d'aquest període a: BALCELLS, A.: *El projecte d'Autonomia de la Mancomunitat de Catalunya de 1919 i el seu context històric*. Barcelona: Parlament de Catalunya, 2010.
2. Vegeu nota 1, p. 75.
3. BURGUEÑO, J.: *Història de la divisió comarcal*. Barcelona: Rafael Dalmau, 2000.
4. NADAL, F., MONTANER, C.: "El projecte de divisió administrativa de la Mancomunitat de Catalunya i els estudis sobre la comarcalització de Catalunya (1907-1919)" in *Geografia i territori. Professor Lluís Casassas*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1993, p. 108.
5. MONTANER, C.: *El mapa com a eina de govern: centenari de la creació dels serveis geogràfic i geològic de Catalunya*. Barcelona: Institut Cartogràfic i Geològic de Barcelona; Diputació de Barcelona, 2015.
6. CABEZA, J.: "Estudi bibliogràfic de Cèsar August Torras i Ferrerri" in *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, núm. 35, juny 1993.
7. LLUCH, M.; NELLO, O.: *La gènesi de la divisió territorial de Catalunya: edició de documents de l'arxiu de la Ponència (1931-1936)*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1983.

(Fons fotogràfic CEC)

L'exposició de mapes de 1919

Introducció

L'exposició fou organitzada per la Secció de Geologia i Geografia Física del CEC amb un paper destacat del president de la secció, Marià Faura i Sans, i del secretari, Jaume Marcet, ambdós reputats geòlegs. També comptà amb la col·laboració del conservador del museu del CEC, Josep Franch. En aquella data el CEC estava presidit per Jaume Massó i Torrents.

Els 217 mapes van ser exposats del 24 de gener al 15 de febrer de 1919 a la seu social de l'entitat, al carrer Paradís de Barcelona. Les fotos de l'exposició ens mostren moltes estances, corredors i patis plens de mapes. La finalitat era mostrar un aplec cartogràfic ric i variat que, aleshores, era poc conegut. La barreja de mapes antics i moderns, originals i facsímils, o la inclusió de mapes de fora de Catalunya anava més enllà de la recollida d'informació per a la redacció d'una divisió territorial. Esdevingué, en definitiva, una exhaustiva exposició de mapes de Catalunya, i també un aparador de la cartoteca del CEC.

Si bé en aquest reportatge fotogràfic no s'aprecia que els mapes estiguessin organitzats temàticament, quan es publicà el catàleg definitiu es distribuïren en sis àmbits: mapes generals; mapes parcials; mapes de turisme; mapes científics; panorames, i plànols en relleu. Curiosament es van publicar dos catàlegs de l'exposició. El primer és un fullotó que conté una relació resumida dels mapes i que es va editar per distribuir els dies en què l'exposició va estar oberta. El segon és una catalogació molt més exhaustiva publicada en el *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, números 290-294, de març-juliol de 1919. Tot fa pensar que l'exposició fou organitzada de pressa i que

Marià Faura i Sans (1883-1941), geòleg, president de la Secció de Geologia i Geografia del CEC i director del Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya.

(Fons fotogràfic CEC).

per a la inauguració només van tenir temps de publicar una primera relació dels mapes. La catalogació detallada es va fer posteriorment i el que crida l'atenció és que ambdues no coincideixen.

Els organitzadors

- Marià Faura i Sans (1883-1941), geòleg, president de la Secció de Geologia i Geografia del CEC i director del Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya.
- Jaume Marcet i Riba (1894-1963), geòleg, secretari de la Secció de Geologia i Geografia i director del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.
- Josep Franch i Mestre (1884-1930); conservador del museu del CEC i bibliotecari perpetu de l'entitat.
- Jaume Massó i Torrents (1863-1943), editor, fundador de la tipografia L'Avenç i president del CEC quan s'inaugurà l'exposició.

(Fons fotogràfic CEC)

Els col·laboradors

A més dels mapes del CEC, en l'exposició també hi figuraren mapes d'altres entitats però en la seva gran majoria foren mapes provinents de fons particulars. Aquest fet ens constata l'existència a Catalunya de col·leccionistes de mapes, una activitat iniciada amb força entre la societat burgesa europea i nord-americana a la segona meitat del segle XIX i afavorida, sens dubte, a Catalunya per la Renaixença, com un element més de coneixença del país. El mateix Marià Faura i Sans ho explicava en l'article "Exposició de mapes de Catalunya" publicat a *La Veu de Catalunya*, any 29, núm. 7117 (18 gener 1919) Ed. vespre, p.4:

"Com és molt natural, en el Centre Excursionista de Catalunya no hi tenim pas exemplars de tots els temps, ni de tots els autors, tot i tenir-ne un nombre considerable. Per això, la Secció de Geologia i Geografia Física del Centre Excursionista ha invitat tots els socis per aportar-hi els exemplars originals i aquells altres que, per llur raresa o antigor, creguin convenient que figurin en la projectada Exposició (...) Demés, havem estès aquesta invitació, als senyors presidents de la Mancomunitat i de les quatre Diputacions provincials, als senyors bisbes i corporacions científiques, Acadèmies, biblioteques, etc."

La resposta fou molt positiva i moltes persones i entitats col·laboraren en l'exposició:

- Particulars que van prestar mapes:
Ramon d'Alós, Antoni Barrie, Josep M. Bofill i Pichot, Eduard Brossa, Pelegrí Casades i Gramatxes, Josep Colomines,

Marià Faura i Sans, Francesc Flos i Calcat, Josep Franch, Josep Garrut, Miquel Marçet, Mn. Josep Mas, Jaume Massó i Torrents, Ernest Moliné i Brasés, Jaume Novellas, Pere Pach, Josep Parera, Gaspar Sala, Albert Santamaria, Baltasar Serradell, Josep Serradell, Leonci Soler i March, Cèsar August Torras, Eduard Vidal i Riba, i la vídua de Juli Vintró.

- Entitats que van prestar mapes:
Biblioteca de Catalunya, Casa Editorial Martín, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, Dipòsit Cusidó, Institució Catalana d'Història Natural, Junta de Ciències Naturals, Monestir de Montserrat, Reial Acadèmia de Ciències i Arts, Seminari Conciliar de Barcelona, Servei Geogràfic de la Diputació Provincial de Barcelona, Servei Geològic de Catalunya.

En motiu de l'exposició s'organitzaren quatre conferències sobre temes cartogràfics i comarcalistes que també foren publicades en el Butlletí del CEC:

- "Treballs actuals de formació d'un mapa de Catalunya" (Josep de Rivera, director del servei del Mapa Geogràfic de la Mancomunitat).
- "Cartografia Catalana" (Francesc Carreres Candi, historiadore i exmembre de la junta del CEC).
- "Assaig sobre les comarques naturals de Catalunya ajustades al moment present" (Cèsar August Torras, excursionista i expresident del CEC).
- "Condicions estructurals del terreny en la caracterització de les comarques catalanes" (Marià Faura i Sans, director del Servei del Mapa Geològic de Catalunya, president de la Secció de Geologia i Geografia del CEC).

(Fons fotogràfic CEC)

Catàleg de l'exposició de mapes de Catalunya

Text que acompanyava el catàleg de 1919 publicat a *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, Núms. 290-294, març-juliol, 1919, p. 131-135

per el DR. M. FAURA I SANS,
President de la Secció de Geologia i Geografia,
amb la col·laboració del DR. JAUME MARCET,
Secretari, i EN JOSEP FRANCH, *Conservador del Museu*.

La tradició serva a Catalunya una caracterització comarcal perfectament distribuïda i pràcticament reconeguda per les relacions existents entre els habitants de la nostra terra. Tota vegada que en els moments presents es lluita pera reconquerir la personalitat de la nació catalana, el CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA va col·laborar, com ha col·laborat sempre, a donar a conèixer als catalans tota la Catalunya. La secció de Geologia i Geografia de la nostra entitat cultural projecta una exposició cartogràfica de les terres catalanes a l'objecte de que siguin conegudes les nostres comarques, individualitzades sota el punt de vista estructural, geogràfic, històric, polític i jurídic, segons els documents gràfics.

Malgrat les funestes influències foranes que de 1714 ençà s'han esforçat a esporgar la nacionalitat catalana, disposant-se en 1833, de les oficines de Madrid estant, una distribució arbitrària per províncies; no obstant el nostre poble conserva una recordança comarcal més o menys orgànica, i és aquesta la que hauria d'establir-se en la nova Catalunya.

Com s'hauran de reconstruir les delimitacions fronterisses comarcals que interessin la localització del terreny perteneixent a la nacionalitat catalana? – A aquest objecte interessa una completa documentació gràfica perquè, juntament amb l'escripta, es puguin resoldre els embrollats problemes per a assolir una caracterització definida de la Catalunya.

Manca doncs, un mapa de Catalunya.

Els elements directors del nostre renaixement s'interessaren per la confecció d'un mapa de Catalunya, el més detallat possible, d'acord amb els procediments cartogràfics moderns per a les indicacions gràfiques convencionals. Per això la Mancomunitat de Catalunya, des de la seva primera actuació vivificant amb el gran patrici En Prat de la Riba, es procura l'organització d'un mapa ben fet i a una escala en que es poguessin representar totes les indicacions topogràfiques, encomanant la direcció d'aquest servei a l'eminent cartògraf Josep de Rivera. Essent aquesta tasca de gran durada, i precisant resoldre avui les moltes qüestions que interessin a la Mancomunitat de Catalunya, és per ço que l'actual president en J. Puig i Cadafalch, animat del més fervent entusiasme, ordenà al director del Servei geogràfic de fer aviat un mapa a l'escala de 1:100.000, i a més es confià a un de nosaltres el que, aprofitant el mateix treball topogràfic, fes un mapa geològic del conjunt de Catalunya.

Així és, que si Catalunya ha passat fins avui sense tenir un mapa del seu territori, no és llunyà que en pugui fruit dintre un temps relativament breu, com en tenen les altres nacions avançades. Han estat moltes les corporacions oficials de l'Estat espanyol en les que s'ha començat l'execució del mapa de la regió catalana, però és un fet que a hores d'ara no el tenim. No obstant cal fer esment, per la seva perfecció, encara que sense el relleu, del mapa militar itinerari a l'escala 1:200.000, el més complet fins la data.

Cal, doncs, en emprendre aquesta magna obra, un coneixement deis molts treballs parcials fets per comissions especials i particulars a l'enans que d'aquells mapes de conjunt que amb més o menys precisió han estat executats, perquè puguin ser-nos útils per a la prompta execució d'un mapa general de Catalunya geogràfic geològic.

Al CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA es guarda el mapa original de mossèn Font i Sagué, premiat en els Jocs Florals, en el qual consten les comarques catalanes: essent aquest, sens dubte, un dels treballs més perfectes de la distribució comarcal catalana. Això motiva una revisió de tot el material que sobre cartografia catalana atresora

(Fons fotogràfic CEC)

(Fons fotogràfic CEC)

l'entitat que més s'ha esmentat per al coneixement total de la nostra terra, mitjançant l'excursionisme científic; i vist lo molt que sobre cartografia guarda el CENTRE, ens creguerem en el deure de fer-ne una Exposició.

Doncs bé, per a tenir en consideració les documentacions gràfiques històricament considerades, és per ço que projectarem l'Exposició de cartografia catalana, per a fer-les públiques, cosa ben útil pera definir la personalitat de la nació catalana.

Com és molt natural, en el CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, no hi tenim pas exemplars de tots els temps, ni de tots els autors, tot i tenir-ne un nombre considerable. Per això, la Secció de Geologia y Geografia física del CENTRE EXCURSIONISTA invità a tots els socis per aportar-hi els exemplars originals i aquells altres que, per llur raresa o antigor, creguessin convenient que figuressin en la projectada Exposició, així com també les fotografies ampliades dels relleus més sortints, serralades o valls que són les fites naturals, que en realitat, són les que limiten les nostres comarques. Demés vàrem estendre aquesta invitació als senyors presidents de la Mancomunitat i de les quatre Diputacions provincials, als

senyors bisbes i corporacions científiques, Acadèmies, biblioteques, etc., rebent-ne positiva col·laboració.

Fou abundós el material arreplegat, essent una Exposició cartogràfica catalana d'extraordinària vàlua, ço que, sens dubte, assenyalarà una fita perdurable en la història del nostre renaixement cultural.

Aquesta Exposició s'inaugurà el dia 24 de gener, en la mateixa data històrica en la qual el nostre poble va definir la seva voluntat nacional. El nostre propòsit fon el de contribuir, mitjançant la nostra Exposició de cartografia catalana, a un ver i total coneixement de la nostra amada Catalunya, a fi de que el ressorgiment sigui integral com tots desitgem i la definició de la nacionalitat catalana sigui perpetuada i fitada per les seves condicions naturals.

I mentre les Assemblees de la Mancomunitat i dels municipis de Catalunya discutiren i aprovaren l'Estatut de l'Autonomia dels catalans, una de les nostres institucions benemèrites, per ésser la llar on s'ha fet estimar Catalunya a tots els catalans, la que ha estat una de les deus més abundoses on s'han assadollat de sentiment patriòtic, l'associació més perita en el coneixement del terrer català, es dedica a la presentació i a l'estudi d'un dels problemes que

(Fons fotogràfic CEC)

(Fons fotogràfic CEC)

anuncia l'Estatut i que després caldrà plantejar i resoldre: el de reconstruir nostres comarques naturals. Per la peremptorietat de fer un estudi d'aquest problema viu, el benemèrit CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA l'ha plantejat de la manera seriosa que té acreditada en tota la seva actuació, basant-la, en aquest moment, en la representació gràfica de la Catalunya, amb mapes totals i parcials, antics i moderns i nombroses fotografies dels relleus naturals, que limiten alguna de les nostres comarques.

Així és que l'EXPOSICIÓ va inaugurar-se amb un gran èxit. Ocupa totes les sales del CENTRE, amb mapes, fotografies i relleus molt interessants.

El President de la Secció de Geografia i Geologia, en la vetlla de la inauguració, va dir algunes paraules sobre l'Exposició, historiant-la, i va anunciar que es donarien conferències referents a la mateixa. Tot seguit el senyor Torras (Cèsar August) va donar la primera conferència sobre les comarques naturals de Catalunya, ajustades al moment actual; i en successives sessions el senyor Rivera, director del Servei Geogràfic de la Diputació, parlà de la tècnica dels treballs de camp i d'oficina, per a la confecció del mapa; el senyor Carreras Candi, tracta de la part històrica dels mapes exposats, i el doctor Faura de l'estructura de Catalunya.

El senyor Palet i Barba, diputat provincial, que assistí a l'acte per delegació especial de la Mancomunitat i de la Diputació, ocupa la presidència, i al final dels parlaments va felicitar al CENTRE EXCURSIONISTA per aquella tasca patriòtica, de gran utilitat en els actuals moments que s'està elaborant la Catalunya nova, perquè era una col·laboració a l'obra de l'Assemblea Catalana. Va dir que cridaria l'atenció de les corporacions per ell representades sobre la dita tasca transcendental.

A l'acabar, el president del CENTRE, En Jaume Massó i Torrents, va declarar oberta l'Exposició cartogràfica de Catalunya.

La concurrència, que omplenava tota la sala gran del CENTRE va aplaudir-los a tots, dedicant-se immediatament

a recórrer les sales admirant aquell estol de mapes i fotografies escampats per les parets.

Va poder-se veure reunit en aquesta Exposició un verdader arsenal d'estudi per a les comarques catalanes, amb més de dos cents documents gràfics diferents, que foren registrats en un complet catàleg-guia, per a facilitar la visita a l'Exposició. Alguns dels documents més interessants eren: la *Carta catalònia* de 1375 (Atlas català de Carles V); el mapa comarcal de Catalunya de Mn. Font i Sagué, que es conserva inèdit; varies cartes editades a l'estranger, com són les de Viena, Amsterdam, París, Venècia, etc.; els celebrats mapes de Aparici; els antics de les vegueries i corregiments de Catalunya; l'inèdit de la província de Lleida, del cèlebre cartògraf espanyol Coello, i molts altres. Eren també dignes de remarcar els moderníssims treballs que baix la direcció del senyor Rivera esta realitzant l'Oficina del Servei Geogràfic de la Diputació provincial de Barcelona, pera fer el mapa topogràfic de Catalunya, a l'escala de 1:100,000; i els originals complets, ja a punt d'ésser reproduïts, com les fulles 41 (Tortosa) i 43 (Goles de l'Ebre).

I per a que resti perpetuada aquella gran recopilació de mapes, és per lo que havem cregut convenient publicar aquesta catalogació, que no pot ésser més que provisional, encara que sempre d'utilitat; i si be havem de reconèixer que en ella tal volta hi mancaran quelques mapes dels que no n'havem tingut esment per la promptitud en que fou organitzada l'Exposició, no per això havem volgut deixar arraconat aquest primer aplec cartogràfic, per a que en l'esdevenidor puguin ésser consultats els mapes de Catalunya, i les deficiències que llavors s'hi puguin trobar podran ésser complementades; gaudint-nos tan sols d'haver pogut presentar-ne un recull, fent-ne constar els tenedors, pera que així les consultes siguin més fàcils, i amb aquest gest patriòtic fruïm d'una satisfacció al considerar que nostra voluntat a assolit un avenç, encara que modest, en lo que es refereix a la recopilació ordenada de la cartografia catalana.

La cartoteca del CEC

La cartoteca del CEC¹ s'havia iniciat l'any 1876 amb la fundació de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques que el 1891 esdevingué el Centre Excursionista de Catalunya quan s'ajunta amb l'escindida Associació d'Excursions Catalana. Ja des de bon començament hi hagué un especial interès per la cartografia tant des del punt de vista de la seva realització com també per a la col·lecció de mapes. Ben aviat es comença a organitzar una cartoteca amb mapes antics i moderns a partir de les donacions de socis. És un bon exemple de l'empenta que va tenir el colleccionisme de mapes quan la societat industrial es va interessar d'una manera especial pel coneixement geogràfic. Les grans expansions colonials, la fundació de societats geogràfiques arreu o el descobriment fins a l'últim racó del propi país, van fomentar aquest desig de descobrir territoris i el mapa va passar a ser una eina fonamental.

A Catalunya, aquesta ànsia de coneixement geogràfic es va desenvolupar en el marc de la Renaixença que impulsava, entre d'altres ideals, l'estudi del país i que va trobar en l'excursionisme l'entorn idoni per a dur-lo a terme. El vessant associatiu de l'activitat excursionista va facilitar el recull de documentació pensada per a poder ser compartida per tots els socis, recull que va acabar esdevenint uns

fons documentals –fotogràfic, cartogràfic i bibliogràfic– de primer ordre.

Cal situar la creació i creixement d'aquesta cartoteca en un país mancat, entre d'altres, de grans col·leccions de mapes. Les institucions oficials –civils i militars– que tradicionalment realitzaven i utilitzaven mapes, eren totes fora de Catalunya com ara els instituts cartogràfics, geològics, hidrogràfics o els relacionats amb el cadastre. Només els fons eclesiàstics, una bona part dels quals havien estat desamortitzats per la Llei Mendizabal el 1836, havien passat a formar part de fons públics, com la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. També es comptava amb alguns mapes prou rellevants en institucions com ara les acadèmies i similars, però no podem parlar de cartoteques institucionals.

La cartoteca del CEC esdevingué, doncs, una de les grans col·leccions de mapes d'accés públic a Catalunya. Però els seus fons no abastaven solament el territori català, sinó que s'hi aplegaren mapes d'arreu. Així, la presència entre els socis del CEC de membres de la burgesia i la intel·lectualitat catalana, alguns dels quals grans viatgers, va permetre reunir mapes de tot Europa, però també d'Amèrica, d'Àsia o del nord d'Àfrica, a part d'una basta col·lecció de

mapes d'Espanya. Una selecció destacada era, sens dubte, la cartografia excursionista amb una nodrida representació dels mapes dels dos vessants del Pirineu, i també d'altres indrets muntanyosos, sobretot dels Alps.

Alguns del socis del CEC, ja en el segle XIX, havien esdevingut bons col·leccionistes de mapes antics i moltes d'aquestes col·leccions acabarien a la cartoteca de l'entitat, que n'aplegaria una bona mostra, entre els quals cal destacar la rara primera edició de 1720 del mapa de Catalunya de Josep Aparici que durant molts anys seria l'única còpia disponible en una col·lecció de consulta pública. El 1908, es creà dins del CEC una Secció de Geologia i Geografia Física que impulsà la cartoteca per a fer-ne una de les col·leccions de mapes més importants de Catalunya.²

No seria fins gairebé vuitanta anys més tard que es va crear l'Institut Cartogràfic de Catalunya, actual Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, dins del qual es troba la Cartoteca de Catalunya. Aquest centre de consulta pública, ha anat reunint en aquests més de trenta anys de funcionament una col·lecció de mapes i documents cartogràfics de tot el món, amb un volum de tres-cents mil fulls i una biblioteca de més de vuitanta-mil llibres. I ja des d'aquest segle XXI ha impulsat una digitalització i difusió digital dels seus fons a través del web (cartotecadigital.icgc.cat). No és estrany, doncs, que l'any 2015 quan el CEC signà un comodat de dipòsit de tots els seus fons documentals amb la Generalitat de Catalunya, la col·lecció cartogràfica –10 000 documents aproximadament– quedés dipositada a la car-

toteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya que des d'aleshores té cura de la seva conservació, catalogació i difusió.³

Notes

1. La importància de la cartoteca del CEC ha estat prou estudiada i comentada. Vegeu: FELIP, R. A.: *Fer país, conèixer món: la cartoteca del Centre Excursionista de Catalunya*. Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya, Institut d'Estudis Catalans, 2008.
2. Per conèixer la història de la fundació de la cartoteca del CEC, podeu consultar: OLIVÉ, F.: "Antecedents històrics" dins FELIP, R. A.: *Fer país, conèixer món: la cartoteca del Centre Excursionista de Catalunya*. Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya, Institut d'Estudis Catalans, 2008 (p.19-24).
3. cartotecadigital.icgc.cat

Catàleg

Els catàlegs de l'exposició de 1919

Per a la inauguració de l'exposició, es va publicar un petit fulletó amb una relació molt senzilla que constava de 204 documents. Tres mesos més tard, quan l'exposició ja havia estat clausurada, es publicà un catàleg amb una descripció més detallada en el núm. 290-294 corresponent als mesos de març-juliol de 1919 del *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. En aquesta segona publicació hi figuren 217 documents cartogràfics.

Entre una i altra versió del catàleg no coincideixen el nombre de documents exposats i les causes són diverses. D'una banda, hi ha documents de la primera edició que no figuren en la segona, com ara la reproducció de l'Atlas Català dels Cresques o un text de Josep Antoni Llobet i Vall-llosera que s'hi refereix. D'altra banda, hi ha alguns casos de mapes en fulls com ara Pyrénées Centrales de Franz Schrader, que en la primera versió cadascun dels fulls té un nombre d'ordre propi mentre que en la segona versió s'han ajuntat tots els fulls de la sèrie en un sol número. En tot cas, s'han detectat 42 documents que no surten referenciats en la primera edició del catàleg reproduït en aquest volum, i que citem a continuació:

- Anònim. *Principatus Cataloniae nec non Comitatum Rocinonensis et Cerretaniae*. Io. Bapt. Homanus. Nuremberg, 1740? Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Dépôt des Fortifications. *Carte de France dressée au... 1:500,000*. Full XIV.
- Instituto Geográfico y Estadístico. *Mapa de España*. Escala 1:50 000. Comprèn la regió catalana 85 fulls, de les quals se n'ha publicat la del Baix Ebre.
- Anònim. *Mapa de Cataluña*. Amb llistes alfabètiques d'ajuntaments (on consta el nombre d'habitants de cada un) agrupats per partits judicials, i de pobles agregats, per províncies. Edit., A. Martín. Barcelona, (sense data).
- Dépôt de la Guerre. *Carte de France* 1:80 000. Fulls 256 a 258. Edit. 1889. Revisat en 1900. Propietat d'Albert Santamaría.
- Service Géographique de l'Armée. *Carte de France*. Fulls 76 a 78. 1:200 000 (sense data). Propietat d'Albert Santamaría.
- Garma y Durán, Francisco Xavier de. *Mapa del Obispado de Barcelona*. Esculp., T. López. 1762-1774. Propietat de Lambert Mata.
- Barrie, A. *Montsec i Conca de Tremp*. 1:200 000 (2 km =0,01 m). Propietat de l'autor.
- Barrie, A. *Regió lacustre del Montroig*. (Correcció al mapa francès del Ministeri de l'Interior). 1:100 000. Prop. de l'autor.
- Papell y Llenas, Juan. *Plano del Ampurdán y zona marítima de la provincia de Gerona*. 1:100 000. Henric i C.^a, Barcelona, 1894. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Anònim. *Montserrat*. Anno 1601. Donatiu de Josep Garrut.
- García Faria, P. *Plano de Barcelona y sus contornos y Llano del Llobregat*. 1:50 000. 28 febrero 1891. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Georget. *Plan de Tortose, prise le 2 Janvier 1811 par l'Armée Française d'Aragon, aux ordres de S. E. le Maréchal Suchet, Duc d'Albufera*. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Anònim. *Contornos de Barcelona*. 1:100 000. Manresa: Escala 1:20 000. Vich; Escala 1:20 000. Mataró: Escala 1:20 000. Atlas de España y sus posesiones de Ultramar. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Anònim. *Plànol de Barcelona i pobles del Pla*. 1:25 000. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Anònim. *Vista de Barcelona*. Grav. Sellent. Barcelona, (sense data). Propietat de Mn. Josep Mas.
- Anònim. *Croquis de los contornos de Calaf*. Cap.^a Gral. de Catalunya, E. M. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Anònim. *Plan de Mequinenza, pris le 8 Juin 1810 par l'Armée Française d'Aragon, aux ordres de son Excellence le Maréchal Suchet, Duc d'Albufera*. Propietat de Vda. J. Vintró.
- Anònim. *Plan de Tarragone, assiégée et prise d'assaut, le 28 Juin 1811 par l'Armée Française d'Aragon, aux ordres de S. E. le Maréchal Suchet, Duc d'Albufera*. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- *Carte-Guide Campbell*. Publiée sous le patronage de la Fédération des Automobile-Clubs régionaux de France. 1:320 000. Fulls 13 a 15. Edit. Blondel La Rougery. Imp. Erhard Fres. París, (sense data). Propietat d'Albert Santamaría.
- Obras Públicas de España. *Provincia de Tarragona. Provincia de Lérida* (2 fulls). 1:400 000. Colección de 36 hojas, Revista de Obras Públicas. Lit., Méndez. Madrid, (sense data). Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Obras Públicas Provinciales. *Carreteras Provinciales y Vecinales de la Provincia de Barcelona*. Barcelona, 30 abril 1899. Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Torras, C. A. *Vall de Ribes*. 1:100 000. Pirineu Català. Guia-itinerari. Barcelona, (sense data).
- Bertrand, León. *Carte géologique provisoire de la partie orientale des Pyrénées*. 1:320 000. 1907. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Bertrand, León. *Essai de Carte structurale des Pyrénées Centrales et Orientales des Corbières et Régions voisines*. 1:320 000. 1906-1907. Imp. Erhard fres. París. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Bertrand, León. *Carte géologique détaillée de Bagnères-de-Luchon*, n.252. 1:80 000. 1911. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Dalloni, Marius. *Carte géologique des Pyrénées de l'Aragon*. 1:200 000 i 1:400 000. Impremta Erhard fres. París, 1910. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.

- Font i Sagué, N. *Lo Vallés*, 1896.
- Gelabert, Josep, Pvre. *Carta de la Región volcánica de la Provincia de Gerona*. 1:200 000. Inclòs en l'obra *Los Volcanes extinguidos de la Provincia de Gerona*, del propi autor. Imp. Viader. St. Feliu de Guixols. 1904. Lit. Barral. Barcelona.
- Leymerie, A. *La Carte géologique du departement de l'Haute Garonne*. 1:200 000. 1881. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Mallada, L. *Mapa geológico, en bosquejo, de la provincia de Tarragona*. Boletín de la Comisión del Mapa geológico de España; 1:400 000. Madrid, 1889. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Palet y Barba, Domingo. *Mapa geológico de los alrededores de Tarrasa*. 1:15 000. Dib. J. Subietas Leopart. 1896. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Roussel, Joseph. *La Carte géologique des Pyrénées de Perpignan à Bordères*. Imp. Erhard. fres. París, 1893-1894. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Thós y Codina, Silvino. *Croquis geológico de los valles de Andorra*. 1:200 000. Barcelona, 1885. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Thós y Codina, Silvino. *Mapa geológico del valle de Ribas*. 1:20 000. Barcelona, 1904. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Bayer i Bosch, Josep. *Canal d'Urgell*. 1:200 000. Repoduit en la Geografia general de Catalunya. Edit. A. Martín. Barcelona.
- Nicolau Sabater, José i Ríos Martín, Félix de los. *Riegos del Alto Aragón, (Sobrarbe, Somontano, Monegros)*. 1:400 000. Osca, 1 d'octubre de 1911. Tip. El Anuario, Barcelona. Propietat del Dr. M. Faura i Sans.
- Anònim. *Curso general del Ebro*. 1:1 000 000. Grav., Vilàs. Lit., Serra. (sense data).
- Anònim. *Plano topográfico de los terrenos inmediatos al río Llobregat mientras corre dentro de los términos del Papiol, Pallejá, Molins de Rey y Sn. Vicente dels Horts...* Lit., J. E. Monfort. Barcelona, (sense data). Propietat de Vda. Juli Vintró.
- Flos i Calcat, Francisco. *Catalunya Comarcal*. Estudi preliminar amb discos postissos representant les diverses comarques, per a l'ensenyament de llur situació. Propietat de l'autor.
- Parés, Francisco. *Montserrat*. Plànol en relleu. Escales: 1:10 000 distàncies; i 1:7 500 alcàries. 1912.
- Anònim. *Conca del riu Nuria*. Plànol en relleu amb els projectes de ferrocarril elèctric, funicular i carretera. Dipòsit Cusidó.

Reproducció del catàleg-fulletó distribuït en l'exposició de 1919

CENTRE EXCURSIONISTA
DE CATALUNYA

PARADÍS, 10. -BARCELONA

SECCIÓ DE GEOLOGIA
I GEOGRAFIA

EXPOSICIÓ CARTOGRÀFICA CATALANA

24 DE GENER

15 DE FEBRER DE 1919

De 5 a 8 tarda i de 10 a 11 nit :: Dies festius, de 11 a 1 matí

CONFERÈNCIES

Gener, 24 i 31, a les deu de la vetlla. — El Sr. *D. Cèsar August Torras*, tractarà d'un "Assaig sobre les comarques naturals de Catalunya, ajustades al moment present".

Febrer, 7, a les deu de la vetlla. — *Dr. M. Faura i Sans*, Director del Mapa geològic de Catalunya, sobre les "Condicions estructurals del terreny en la caracterització de nostres comarques catalanes", amb nombroses projeccions.

Febrer, 11, a les deu de la vetlla. — *D. Francesc Carreras i Candi*, "Orgens de la cartografia i influència de la Confederació Catalano-Aragonesa, en son progrés".

Febrer, 14, a les deu de la vetlla. — *D. Josep de Rivera*, cap del servei del Mapa geogràfic de Catalunya, "Treballs actuals de formació d'un Mapa de Catalunya".

CATÀLEG

1. Almera (Dr. D. Jaume). — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Escala, 1:100,000. — Barcelona, 1888.
2. Almera (Dr. D. Jaume) i Brossa (Eduard), dibuixant topògraf. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió primera o de los contornos de la capital. — Barcelona, 1900.
3. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió segona o del riu Noya al mar. — Barcelona, 1897.
4. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió tercera o del riu de Folx y La Llacuna. — Barcelona, 1900.
5. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió quarta o del riu Tordera. — Barcelona, 1913.
6. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió quinta o del Montseny y litoral. — Barcelona, 1913.
7. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió primera o de contornos de la capital. (Sombrejat.)
EXP., EDUARD BROSSA.
8. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió segona o del riu Noya al mar. (Sombrejat.)
EXP., EDUARD BROSSA.
9. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió quarta o del riu Tordera. (Sombrejat.) EXP., EDUARD BROSSA.
10. Id. id. — *Mapa geològic y topogràfic de la província de Barcelona.* — Regió quinta o del Montseny, Vallès y litoral. EXP., EDUARD BROSSA.
11. Alsina Lubian (Josep). — *Plan general de l'excursió feta a les províncies de Guadalupe y Teruel.* (Original.) — 1878.
12. Aparici (Josep). — *Nueva descripción geográfica del Principado de Cataluña.* — 1769. EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
13. Id. — *Nueva descripción geográfica del Principado de Cataluña.* — 1720.
14. Arola i Tatger (Josep). — *Plano que comprende toda la zona de terreno de los alrededores de Calaf.* — Escala, 1:10,000.
EXP., L. SOLER I MARCH.
15. Andrieux-Guyon (J.), Editor. — *Navarra, Aragón, Castilla.* — 1824.
16. Anònim. — *División provisional de la antigua Cataluña en cuatro provincias.* — 1823 EXP., JOSEP M.º BOFILL I PICHOT.
17. Id. — *Bataille du Ter.* — 1694 EXP., L. SOLER I MARCH.
18. Id. — *Camp of Tarragona* EXP., L. SOLER I MARCH.
19. Id. — *Col de Balaguer* EXP., L. SOLER I MARCH.
20. Id. — *Condado de Ribagorza* EXP., PÈRE PACH.
21. Id. — *Catalonia.* EXP., DIRECCIÓ DEL MAPA GEOGRÀFIC DE CATALUNYA.
22. Id. — *Ferrocarril del Bajo Ampurdán.* — Plano general.

23. Id. — *Mapa de Catalunya dividido en las cuatro provincias de Barcelona, Gerona, Lérida y Tarragona.* — 1837.
EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
24. Id. — *Itinerari del riu Essera (Província de Huesca).*
25. Id. — *Mapa de Catalunya dividido en sus actuales provincias.* — 1855.
26. Id. — *Mapa de la Parroquia de San Martín de Sesgleyoles y sus contornos, en el Obispado de Vich, y Corregimiento de Cervera.*
EXP., L. SOLER I MARCH.
27. Id. — *Mapa de vista general de la montaña central de Cataluña, con demostración de su ocupación militar telegráfica.*
EXP., L. SOLER I MARCH.
28. Id. — *Mapa de Girona en paper tela.* — Escala, 1:200,000.
29. Id. — *Mont-Louis* EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
30. Id. — *Perspectiva de Barcelona.* EXP., RAMÓN D'ALÓS.
31. Id. — *Perpignan* EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
32. Id. — *Puycerdá* EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
33. Id. — *Plano general de la Cerdaña.* — Escala, 1:100,000.
34. Id. — *Planos de ferrocarriles de Cataluña.*
35. Id. — *Plano de los ferrocarriles internacionales por el Pirineo central.*
36. Id. — *Proyecto de ferrocarril de Tarragona a Roses pasando por Valls, Igualada i Vich.*
37. Id. — *Sant Jordi.* — Sense data, peu d'impremta, sense indicacions.
EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
38. Id. — *Relieu del riu Ter a la platja d'Aro.* — Escala, 1:50,000.
EXP., JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS.
39. Id. — *Descripción de los Condados de Rosellón y Cerdaña y sus anexos.*
EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
40. Id. — *Carte militaire des Pyrénées orientales.* EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
41. Id. — *Plano general de ferrocarriles secundarios en Cataluña.* (Original.) Barcelona, 1907. EXP., REAL ACADEMIA DE CIÈNCIES I ARTS.
42. Id. — *Plano del sitio del Lérida.* — 1810 EXP., L. SOLER I MARCH.
43. Id. — *Plano de la comarca del Alto Llobregat.*
44. Id. — *Plano de Gerona.* — 1800 EXP., L. SOLER I MARCH.
45. Id. — *Província de Barcelona.* — Barcelona, 1873. EXP., RAMÓN D'ALÓS.
46. Id. — *Région des Pyrénées.* — Escala, 1:610,000.
47. A. P. T. — *Mapa de la provincia de Lérida.* — 1884.
EXP., RAMÓN D'ALÓS.
48. Baradat (Rufel). — *Montserrat, relieve de la montaña.* — Escala, 1:20,000.
EXP., MONJOS DE MONTSERRAT.
49. Brossa (Eduard). (Vegí's Almera i Brossa). — *Mapa de la provincia de Barcelona, con sus vías de comunicación.* Amb la distribució de les tretze fulles del Mapa geològic de la província de Barcelona. — Barcelona, 1881 EXP., M. FAURA I SANS.
50. Id. — *Cataluña, descripción geográfica de las cuatro provincias catalanas indicándose las vías de comunicación.* — Barcelona, 1892.

51. Id. — *Cataluña, descripción geográfica de las cuatro provincias catalanas, indicándose las vías de comunicación.* — Barcelona, 1888.
52. Id. — *All Pla de Barcelona i Vallès inferior.* — Escala, 1:55,000.
Exp., RAMÓN D'ALÓS.
53. Id. — *Cataluña y país lindante de Aragón y Francia.* — Barcelona, 1912.
Exp., EDUARD BROSSA.
54. Id. — *Id., id.* — Escala, 1:360,000. — 1904.
55. Id. — *Mapa de carreteras para ciclistas y automóviles de Barcelona, Gerona y Pirineos.* — Escala, 1:250,000. — Barcelona, 1908.
56. Id. — *Mapa de carreteras para ciclistas y automóviles, Tarragona.* Escala, 1:250,000. — 1910.
57. Almera (J.) Brossa (E.), amb la col. de Benessat (F. de P.) y Bofill (J. M.) de la casa de Solá, — *Carta topográfica de San Julián de Vilatorrada y sus alrededores o de entre Vich y las Guillertias.* — Escala, 1:30,000.
58. Id. Id. — *Solament topográfico.*
59. Blaeu (Guiljelmus). — *Catalonia.* — Amsterdam. Exp., E. MOLINÉ BRASÉS.
60. Cabeza (Joan). Delineant — *Mapa topográfico de la montanya de Montserrat y dels seus vessants.* — Escala, 1:20,000. — Barcelona, 1909.
Exp., MONJOS DE MONTSERRAT.
61. Cabot (Josep). — *Gerona, amb una petita resenya històrica.*
Exp., L. SOLER I MARCH.
62. Carez (L.). — *Carte géologique des Pyrénées espagnoles.* — París, 1881.
Exp., M. FAURA I SANS.
63. *Carta Catalonia de 1375.* — *Atlas Catalán de Charles V.*
Exp., ATENIU BARCELONÉS.
64. Coello (Francesc). — *Lérida, copia fotogràfica del primer original, amb autògraf.* — Escala, 1:200,000.
65. Id. — *Correccions i adicions al primer original de Lleida.*
66. Id. — *Barcelona.* — Escala, 1:200,000. — Madrid, 1862.
67. Id. — *Gerona.* — Escala, 1:200,000. — Madrid, 1851.
68. Id. — *Tarragona.* — Escala, 1:200,000. — Madrid, 1853.
69. *Compte del Castellà i de Carlèt.* — *Perfil de les fronteres d'Andorra.*
Any 1804.
70. Cuenca (Pere de). — *Cataluña.* — Escala, 1:200,000.
71. Id. — *Id.* — Imprès en tela.
72. *Cuerpo de Estado Mayor del Ejército.* — *Mapa militar itinerario de España.*
Escala, 1:200,000.
73. Id. Id. — *Plano de las Guillertias.* — Escala, 1:50,000. — 1888.
Exp., VDA. DE JULI VINTRÓ.
74. Carez (L.) i Vasseur (G.). — *Carte géologique de France.*
Exp., E. MOLINÉ BRASÉS.
75. Chias (Benet). — *Mapa de la província de Gerona.*
76. Id. — *Mapa de la província de Tarragona.*
77. Id. — *Mapa de la província de Barcelona.*
78. Id. — *Mapa de la província de Lérida.*

79. De Beaulieu. — *Carte du Gouvernement et des Environs de Tortosa.*
EXP., RAMÓN D'ALÓS.
80. De Beaulieu Le Donjon. — *Carte du Gouvernement de Roses.*
EXP., RAMÓN D'ALÓS.
81. Dépôt général de la Guerre. — *Carte de l'Espagne faisant suite a la carte de la France, par Capitaine.* — Escala, 1:345,600. — 1822.
82. Deverell (F. H.). — *Mapa de les Valls d'Andorra.* — Escala, 1:80,000. Londres, 1880.
83. Dirección de Hidrografía. — *Carta esférica de la costa de España, desde el cabo Oropesa a cabo de Creus.* — Madrid, 1833.
EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
84. Dufour (A. H.) — *Mapa de Cataluña, con las nuevas divisiones.* — París, 1838. EXP., L. SOLER I MARCH.
85. Eotinger (F.). — *La bataille de Llorens, en 1645.*
EXP., DIRECCIÓ DEL MAPA GEOGRÀFIC DE CATALUNYA.
86. Estruch. — *Obispado de Lérida.* — Escala, 1:400,000.
EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
87. Estruch i Bertrán (Josep). — *Partido de Igualada.* — 1890.
EXP., L. SOLER I MARCH.
88. Faura i Sans (Dr. M.). — *Bosquejo geológico de Montserrat.* — 1918.
89. Flos i Calcat (Francisco). — *Mapa de Catalunya.* 1906.
90. Font i Sagué (Mossén N.). — *Carta comarcal de Catalunya (Inèdita).* La que fou premiada pels Jocs Florals. — Barcelona, 1897.
91. Id. — *Carta geològica de Catalunya.*
92. Id. — *Panorama desde Montgrony.* — 1903.
93. Forés (Josep). — *Mapa de España y Portugal.* — Barcelona, 1839.
EXP., REIAL ACADEMIA DE CIÈNCIES I ARTS.
94. García Faria (P.) — *Provincia de Barcelona, con las carreteras y caminos vecinales del Estado.* — Escala, 1:200,000 EXP., PIERRE PACH.
95. Garma i Durán (Francisco Xavier de). — *Mapa del Principado de Cataluña y Condado del Rosellón* EXP., L. SOLER I MARCH.
96. Gianola (Joan). — *Plano de Barcelona.* — 1690-1890.
97. Gispert (Manel). — *Ferrocarril económico de Igualada a San Sadurn de Noya.* — Plano general. — Escala, 1:50,000. — 1881.
98. Gourdon (Maurice). — *Panorama pris du Sommet de Céciré.*
99. Guardia Nacional. — *Mapa de Cataluña, dividido en las cuatro provincias de Barcelona, Gerona, Lérida y Tarragona.* — 1837.
EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
100. Indar (Ramón). — *Nueva descripción geográfica del Principado de Cataluña.* — 1824. EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
101. Id. — *Mapa de Cataluña, dividido en sus actuales provincias.*
EXP., JOSEP COLOMINAS.
102. Izquierdo (Rafel) i Rios (Félix de los). — *Riegos en el Alto Aragón.* — 1910.
103. K. K. militär geografisches Institut Venielfältigung vorbehalten. — Escala, 1:300,000. — Wien, 1881.
104. Le Sondier (H.), Editor. — *Région des Pyrénées.* — Escala, 1:610,000.

105. López (Joan). — *Mapa geográfico del principado de Cataluña*. — 1835.
EXP., I. E. C. BIBLIOTECA DE CATALUNYA.
106. López (Tomás). — *Mapa del Principado de Cataluña*. — 1816.
EXP., ATENEU BARCELONÉS.
107. Id. — *Mapa del reino de Aragón*. — 1816 . . . EXP., JAUME NOVELLAS.
108. Id. — *Mapa geográfico del reino de Valencia*. — Madrid, 1818.
EXP., JAUME NOVELLAS.
109. Id. — *Mapa del principado de Cataluña*. — Madrid, 1816.
EXP., JAUME NOVELLAS.
110. López y Vargas (Tomás). — *Mapa del principado de Cataluña*. — Madrid, 1774 EXP., L. SOLER I MARCH.
111. Llobet y Vallflosera (Josep Antoni). — *Descripción de un atlas catalán*. 1839 EXP., ATENEU BARCELONÉS.
112. *Mapa topogràfic de Catalunya*. Croquis. — Escala, 1:100,000.
EXP., SERVEI GEOGRÀFIC DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA.
113. *Mapa geològic d'Espanya*. Escala, 1:400,000.
114. *Mapa topogràfic de Catalunya*. — *Projecte de la distribució de fulles del mapa geològic de Catalunya*.
EXP., SERVEI GEOGRÀFIC DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA.
115. Id. id. (Fulla 43). — *Les goles de l'Ebre*. (Original.)
EXP., SERVEI GEOGRÀFIC DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA.
116. Id. id. (Fulla 41). — *Tortosa*. (Original.)
EXP., SERVEI GEOGRÀFIC DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA.
117. Margerie (Eum. de) i Schrader (Fr.). — *Carte géologique des Pyrénées*. Escala, 1:800,000. — 1891.
118. Maurela (J.) i Thòs i Codina (S.). — *Mapa geològic, en bosquejo, de la provincia de Barcelona*. — Madrid, 1862.
119. Id. — *Plano geològic minero de la cuenca carbonífera de Calaf*. — Barcelona, 1881.
120. Id. — *Mapa orogràfic hidrogràfic, en bosquejo, de la provincia de Barcelona*. — Barcelona, 1881.
121. Id. — *Mapa hipsomètric, en bosquejo, de la provincia de Barcelona*. — 1881.
122. *Ministre de l'Intérieur*. — *Carte de la France*. — Escala, 1:100,000.
EXP., VDA. DE JULI VINTRÓ.
123. Monfort (Antoni). — *Plano de Barcelona, un segle enrera*. — 1818.
EXP., RAMÓN D'ALÓS.
124. Moulin (Jascht). — *Mapa geològic de la provincia de Barcelona*. (Inèdit). — 1899. EXP., DIRECCIÓ MAPA GEOGRÀFIC DE CATALUNYA.
125. Muntadas Rovira (J.). — *Carreteras de Catalunya*.
126. Muxach i Vifas (Esteva). — *Carta de la provincia de Gerona*. — 1870.
EXP., RAMÓN D'ALÓS.
127. Palau (Melchior de). — *Plan de carreteras provinciales de Barcelona*.
128. Placide (P.). — *La Catalogne*. — Paris, 1792. EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
129. Pardo de Figueroa (Rafel). — *Comisión hidrogràfica — Mar Mediterràneo, costa oriental de Espana*. — Madrid, 1890.

130. Id. — *Mar Mediterráneo, costa oriental de España.* — Plano de la rada y puerto de Barcelona.
131. Id. — *Mar Mediterráneo, costa oriental de España.* — Plano de la rada y puerto de Tarragona.
132. Id. — *Mar Mediterráneo, costas sud-este y este de España.*
133. Id. — *Id. id.* — (Fulla 12). — *Desde Alcocebre hasta al cabo de Tortosa.*
EXP., VDA. DE JULI VINTRÓ.
134. Id. — *Id. id.* — (Fulla 13). — *Desde el Cabo de Tortosa hasta la punta de la Palomera* EXP., VDA. DE JULI VINTRÓ.
135. Id. — *Id. id.* — (Fulla 14). — *Desde la punta de la Palomera hasta el río Llobregat* EXP., VDA. JULI VINTRÓ.
136. Id. — *Id. id.* — (Fulla 15). — *Desde el río Llobregat hasta el Cabo de Tosa* EXP., VDA. JULI VINTRÓ.
137. Id. — *Id. id.* — (Fulla 16). — *Desde el cabo de Tosa hasta el Cabo de Cervera* EXP., VDA. JULI VINTRÓ.
138. Id. — *Id. id.* — *Desde la Torre de Capicorp a la de Francia.*
EXP., VDA. JULI VINTRÓ.
139. Porta i Margarit (Pascual). — *Mapa del Principado de Cataluña, con su actual límite de provincias, cabezas de partido y obispados.* — 1867.
EXP., JOSEP PARRA.
140. Prudent. — *Regió del Montseny.* — Escala, 1 : 200,000. Sense data ni peu d'impremta.
141. Id. — *Girona, Barcelona y Lleyda.* — Escala, 1 : 800,000. Sense data ni peu d'impremta.
142. Ricart Giralt (Josep). — *Fulla d'instrucció geogràfica de Catalunya.*
143. Roig Armengol (R.). — *Mapa regional vinícola de la provincia de Barcelona.*
144. Roussel. — *Carte générale des Monts Pyrénées, et partie des Royaumes de France et d'Espagne.* — Perpignan, 1910.
EXP., C. A. DE D. DEL COMERÇ I DE L'INDUSTRIA.
145. Schrader (F.). — *Pyrénées centrales.* — Encantats.
146. Id. — " Escala, 1:100,000 — Coticiella. Turbon.
147. Id. — " Riu Ara.
148. Id. — " Vall d'Arán.
149. Id. — " Posets. Maladetta.
150. Id. — " Gavarnie.
151. Id. — "
152. Id. — *Pyrénées centrales.* — Nogueres. Serra dels Encantats. — 1894.
153. Id. — *Pyrénées centrales.*
154. Id. — *Tours d'horizon.* — Tagu, Castillo de Guardia, Cap de Cerbère i Pic de Padern (Andorra).
155. Schrader (F.) i Margerie (Emm.). — *Carte hypsométrique des Pyrénées.* Escala, 1 : 800,000. — Paris, 1892.
156. Schrader (F.) i Lourde-Rochebleve (L.). — *Carte du Mont Perdu et de la région calcaire des Pyrénées centrales.* — Escala, 1 : 40,000. — Bordeaux, 1874.

157. Seguroia (Joan). — *Mapa Itinerario de Catalunya*. Escala, 1:500,000.
EXP., PELLEGRI CASADES I GRANATXES.
158. Sentteri (Matth). — *Cataloniæ principatus ac Ruscinonis ac cerralaniæ comitatum*. EXP., E. MOLINÉ BRASÉS.
159. Servei del Mapa geogràfic de Catalunya. — *Gràfic del projecte de divisió en fulles del Mapa geològic de Catalunya*. — Escala, 1:40,000.
EXP., SERVEI DEL MAPA GEOGRÀFIC DE CATALUNYA.
160. Soler i Santaló (Juli). — *Bosqueix*.
161. Id. — *Bosqueix de la vall de Benasque*.
162. Id. — *Bosqueix de la vall de Bielsa*. — Escala, 1:100,000.
163. Id. — *Croquis topogràfic de Benasque, Renclusa, etc.*
164. Id. — *Vall d'Arán*. — Escala, 1:130,000. — 1906.
165. Id. — *Cercle de Colomès*. — Bosqueix.
166. Id. — *Vall d'Arán*. — (Original.)
167. Soler y Ferrer (Tomás). — *Plan de los ramales proyectados de riego y navegación de Urgel*. — Barcelona, 1815.
EXP., REAL ACADÈMIA DE CIÈNCIES Y ARTS.
168. Tindal's. — *Plan of the Town and Castle of Lerida, with the Approaches made before it by the French and Spanish*. EXP., L. SOLER I MARCH.
169. Torras (C. A.). — *Bergadá*. — Escala, 1:100,000.
EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
170. Id. — *Garrotxa*. — Escala, 1:100,000. EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
171. Id. — *Comarca d'Olot*. — Escala, 1:100,000.
EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
172. Id. — *Valls altes del Segre (Cerdanya)*. — Escala, 1:100,000.
EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
173. Id. — *Conflent*. — Escala, 1:100,000. EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
174. Id. — *Baix Vallespir*. — Escala, 1:100,000.
EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
175. Id. — *Comarca de Camprodón*. EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
176. Id. — *Alt Vallespir*. — Escala, 1:100,000. EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
177. Id. — *Valls del Llerca (Carrotxa)*. EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
178. Id. — *Ripollès*. — Escala, 1:100,000. EXP., CÈSAR AUGUST TORRAS.
179. Tofiño de San Miguel (Vicents). — *Atlas que comprèn*. — Año 1786.
EXP., JAUME NOVILLAS.
180. Valls (Manel). — *Plano geográfico del río Besòs*. — Años 1776-1777.
EXP., DIRECCIÓ DEL MAPA GEOGRÀFIC DE CATALUNYA.
181. Vaugondy fils (Robert de). — *États de la Couronne d'Aragon, ou se trouvent les Royaumes d'Aragon et de Navarre, la Principauté de Catalogne*. — Venecia... EXP., L. SOLER I MARCH.
182. Vézian (Alexandre). — *Carte géologique des environs de Barcelone*. Montpellier, 1856 EXP., BALTASAR SERRADELL.
183. Vidal (Francisco). — *Obispado de Tortosa* EXP., RAMÓN D'ALÓS.
184. Vidal (Eduard) i Vidal (R.). — *Conca del riu Foix (Penadés)*. (Original.) 1912.. EXP., EDUARD VIDAL I RIBA.

185. Id. — *Regió del Canigó, vessants del Conflent i Vallespir*. (Original.)
EXP., EDUARD VIDAL I RIBA.
186. Id. — *Conca de la riera de Ribes (Penadés)*. (Original.) — 1912.
EXP., EDUARD VIDAL I RIBA.
187. Id. i Brossa (E.) — *Regió del Montseny*. — Escala, 1:150,000.
EXP., EDUARD VIDAL I RIBA.
188. Vidal (L. M.) — *Conques hidrogràfiques de Catalunya*. EXP., MARTÍN.
189. Id. — *Mapa orogràfic de Catalunya*. EXP., MARTÍN.
190. Vilás (J.) — *Mapa de los Obispados de Vich y Solsona*. — Barcelona,
1891. — Escala, 1:150,000. EXP., SEMINARI CONCILIAR DE BARCELONA.
191. Wallon (E.) — *Carte des Pyrénées, comprenant les deux versants du
Massif Central depuis la Navarre jusqu'à la Vallée d'Aure*. — Escala,
1:150,000. — Sense data.
192. Vintré (Juli), vegeu's Vidal. — *Del riu Foix al riu Tordera*. — 1911.
193. R. M. — *Plano de Cataluña*. — Sense peu d'impremta. — 1894.
194. *Revista Montserratina*. — *Mapa topogràfic de la montanya de Mont-
serrat i de ses vessants*. — 1909. . . . EXP., MONJOS DE MONTSERRAT.
195. Anònim. — *Barcelona*. — Editat a Austria. — Escala, 1:576,000.
EXP., J. MASÓ I TORRENTS.
196. Martí. — *Geografia de Catalunya*. — Reproducció del mapa de Cata-
lunya de Vrints, publicat a Anvers l'any 1605.
197. Id. — *Mapa de Catalunya i Aragó*. — Reproducció de l'editat en 1613
a Amsterdam, per Keirus.
198. Id. — *Mapa de Catalunya*. — Id. Editat en 1632.
199. Id. — *Mapa de Catalunya en el segle XVII*. — Reproducció de l'editat
a París, per Jaillot.
200. Id. — *Mapa de les Vagueries*. (Reproducció.) — Fet en 1762, per Cantel i
Tillemont.
201. Id. — *Triangulació geodèsica de Catalunya*. — Escala, 1:1,500,000.
202. Id. — *Mapa de Catalunya*. — Editat en 1705 a París, per M. de Fer.
203. Id. — *Mapa de les estacions de xarxa òptica*. (Reproducció.)
1845-1855.
204. Id. — *Mapa de les Vagueries de Catalunya i Rosselló*. — Editat per
Walk.

NOTES. — A més figuren en l'Exposició fotografies dels reculls més surtints de Catalunya, fetes
por Juli Soler, M. Faura, J. Amigó, Gaspar Sala, etc., etc.

Tots els mapes en que no consta l'expositor són propietat del Centre Excursionista de Cata-
lunya.

Els mapes que no han pogut ésser anotats en el present Catàleg, no obstant entraran a formar
part d'una monografia explicativa que es publicarà oportunament en el *Bulletí*.

El Secretari

DR. JAUME MARCET

El President

DR. M. FAURA I SANS

Catàleg de l'exposició de 2020

En aquesta exposició commemorativa del centenari de l'*Exposició cartogràfica catalana*, només s'han exposat 62 dels 217 mapes de 1919, però una bona part eren els mateixos exemplars de fa cent anys. S'han reproduït els sis àmbits en què es va dividir la mostra d'ara fa cent anys i s'hi ha afegit un epíleg amb la presentació de les tècniques cartogràfiques del segle XXI.

NUEVA DESCRIPCION
PRINCIPAL DE LA
LANGVEDOC

P A R T E

D E

L A N G V E D O C

L A N G V E D O C

V E G U E
T A R R A C A

S O V E G E R I A
S O V E G E
C V S I L A

L O V A L L A

D E

1

1720

Nueva descripcion geographica del principado de Catalvña
Josep APARICI

Barcelona: en Casa Iuan Pablo Martí librero a la plasa de San Iayme

Escala [1:230 000 aprox.]. Mides: 125 × 141 cm

Primera edició, de la qual se'n coneixen molt pocs exemplars, del mapa de Catalunya fet pel recaptador d'impostos i cartògraf de Caldes de Montbui, Josep Aparici (1634-1731), i que dedicà al rei Felip V. Fou un dels primers mapes que ingressà a la cartoteca del CEC i durant molts anys va ser l'únic exemplar accessible en una col·lecció oberta al públic a Catalunya.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC976

Original exposat el 1919

2

[post 1838]*Mapa del principado de Cataluña y condado del Rosellon***Francesc Xavier Garma i de Duran**

Barcelona: en la tienda de Estampas y Mapas de Carlos Olginati
 Escala [1:350 000 aprox.]. Mides: 92 × 88 cm

Cartoteca de Catalunya, RM.215724

3

1873

Mapa del principado de Cataluña con su actual límite de provincias, cabezas de partido y obispados
Pascual PORTA Y MARGARIT

Barcelona: (Arcos de los Encantes, 5) es propiedad de D. Mariano Bordas..., tienda de estampas
Escala [1:262 000]. Mides: 120 × 140 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2795
Original exposat el 1919

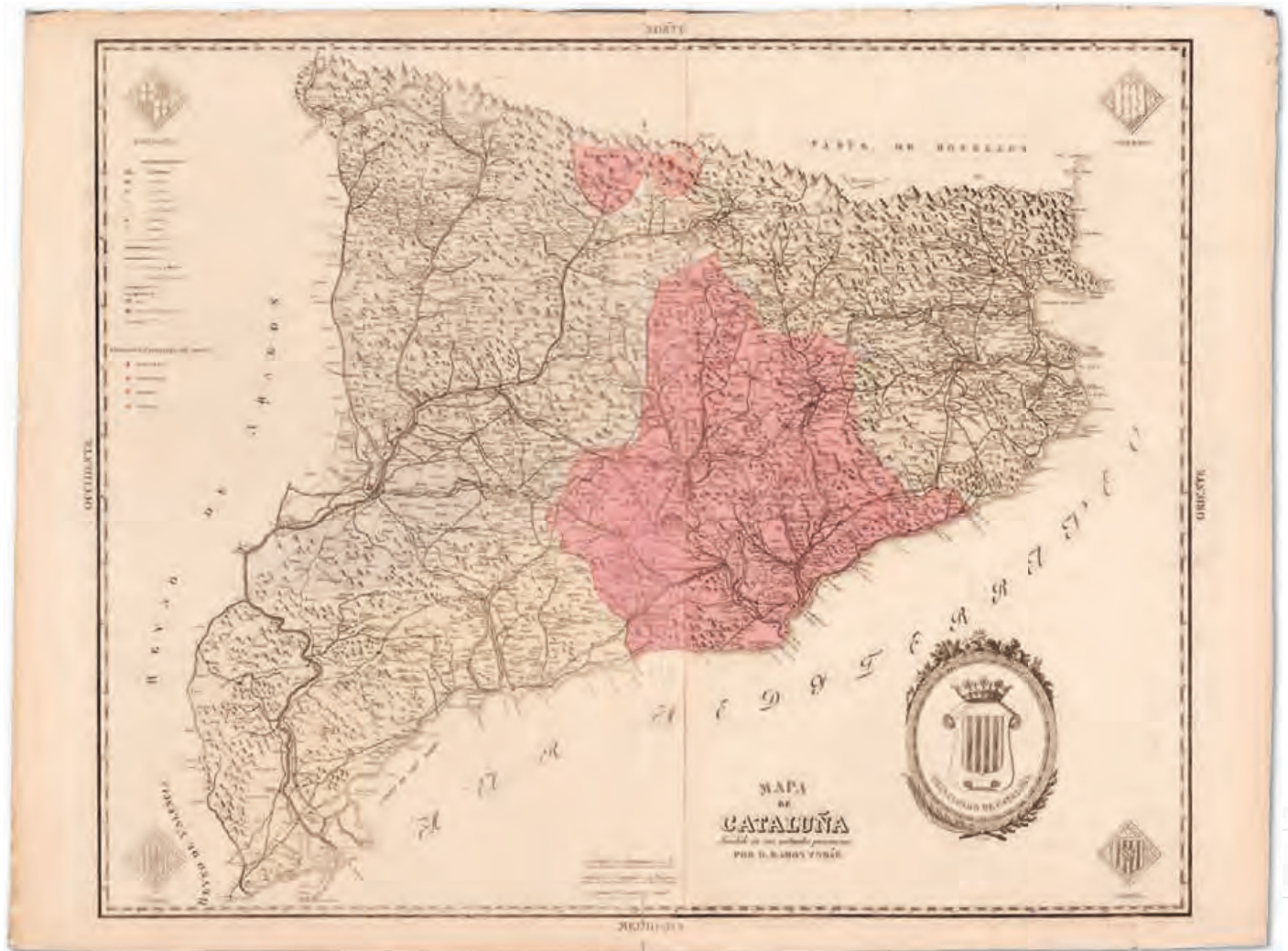
4

[1835?]*Mapa de Cataluña dividido en sus actuales provincias***Ramon INDAR**

Escala [1:430 000 aprox.]. Mides: 68 × 91 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1131

Original exposat el 1919

I.5

1823

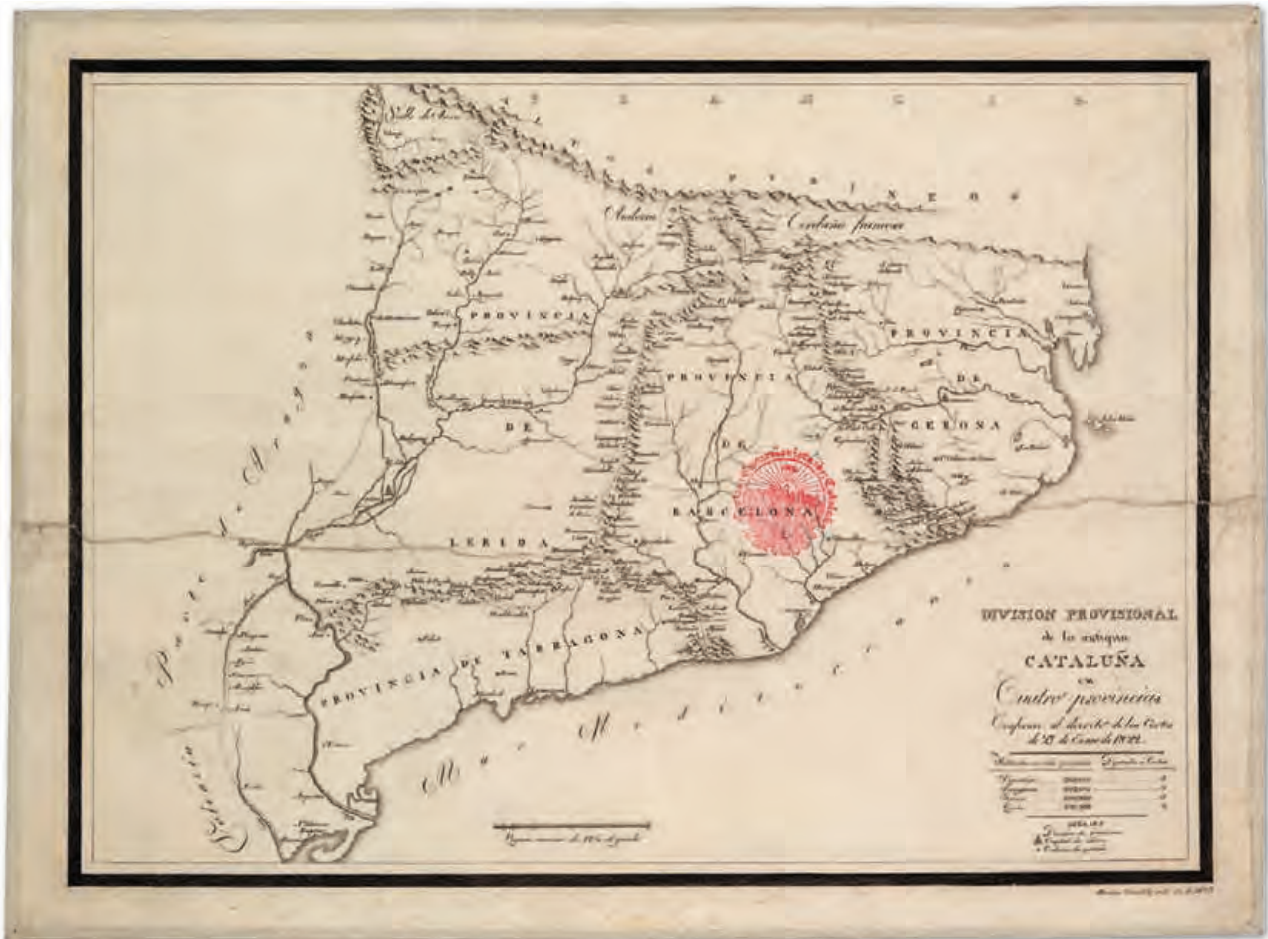
División provisional de la antigua Cataluña en cuatro provincias: conforme al decreto de las Cortes de 27 de Enero de 1822

Domènec ESTRUCH I JORDAN
(gravador)

Escala [1:800 000 aprox.].
Mides: 35 × 47 cm

Domènec Estruch (1796-1851) fou un actiu gravador valencià instal·lat a Barcelona a principis del segle XIX. Aquest mapa correspon a la divisió provincial de 1822 segons la qual la província de Barcelona s'allargava fins a la frontera amb França. La definitiva divisió provincial de 1833 introduí significatives modificacions.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1118
Original exposat el 1919

6

[post 1634]**Catalonia****Willem JANSZ BLAEU**

Publicat dins: *Atlas novus* (edicions entre 1634 i 1647) i també a *Cosmographia Blaviana* (edicions entre 1662 i 1672) editats per Blaeu a Amsterdam
Escala [1:800 000 aprox.]. Mides: 52 × 62 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1148
Original exposat el 1919

7

1792
La Catalogne
Père PLACIDE

Escala [1:300 000 aprox.].
 Mides: 72 × 105 cm

A Paris: chez Dezauche ingénieur géographe
 successeur des Srs. Delisle et Phil.
 Buache geographes de l'Academie
 des Sciences. Revue en 1792.
 Reedició feta després de la revolució
 francesa d'un mapa imprès per primera
 vegada el 1706.

Cartoteca de Catalunya, RM.30678

8

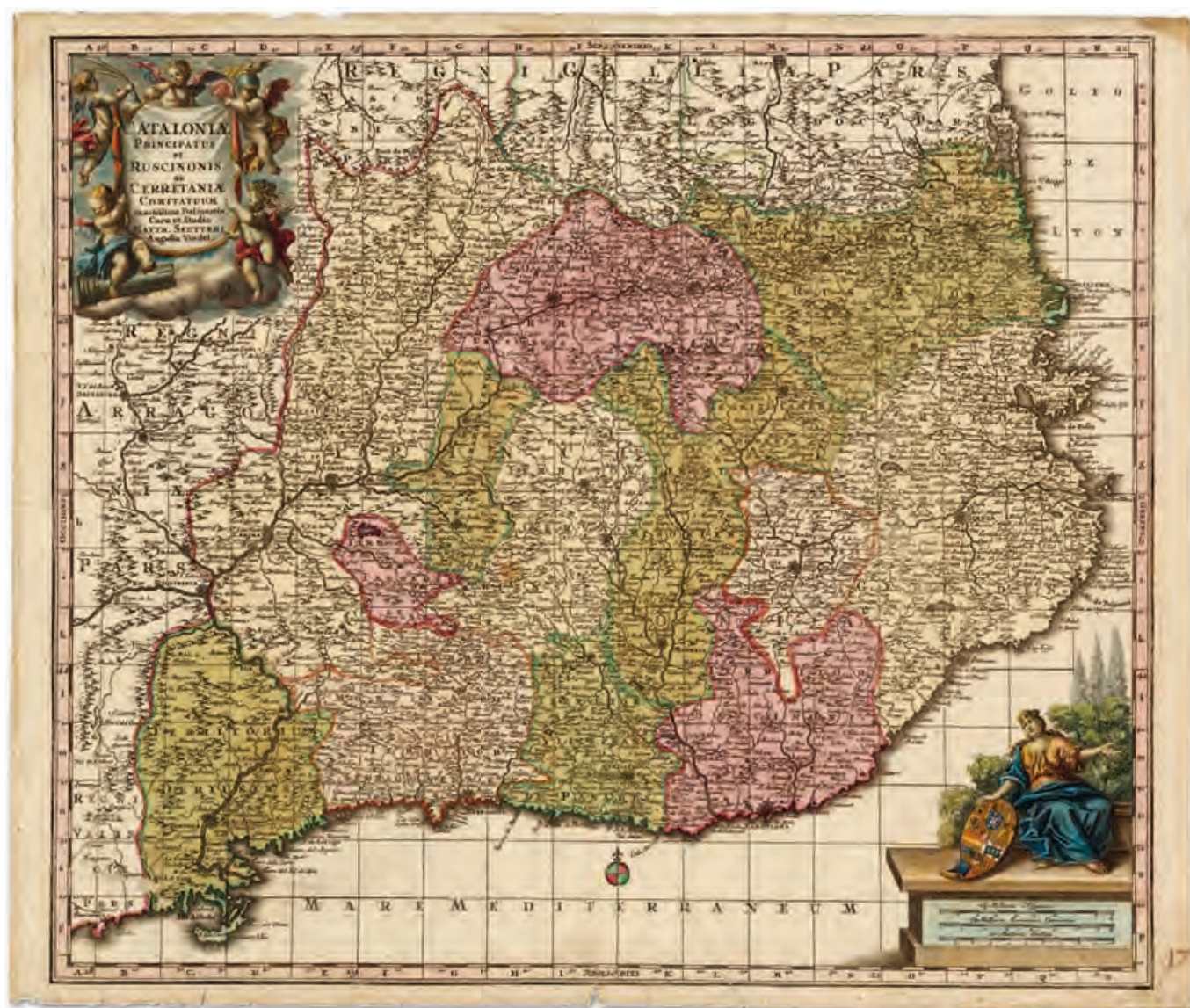
[1718]

Cataloniae principatus et Ruscinonis ac Cerretaniae comitatum exactissima delineatio
Matthäus SEUTTER

Publicat probablement a Augsburg dins l'Atlas novus de M. Seutter

Escala [1:800 000 aprox.]. Mides: 52 × 62 cm

Cartoteca de Catalunya, RM.282342

[1707 o post.]

Principatus Cataloniae nec non comitatum Ruscionensis et Cerretaniae nova tabula

Johann Baptist HOMANN

Publicat per primer cop a Nuremberg dins: *Neuer Atlas*. Es continuà publicant en vida de l'autor (m.1724) i pels seus hereus (Homann Erben) fins a mitjan segle XIX

Escala [1:600 000 aprox]. Mides: 55 × 64 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1174

Original exposat el 1919

10

1897

Mapa geológico y topográfico de la provincia de Barcelona: región segunda ó del río Noya al mar detallada [només la topografia]

Eduard BROSSA

Barcelona: Diputació de Barcelona

Escala 1:40 000. Mides: 92 × 63 cm

El cartògraf Eduard Brossa (1848-1924), membre del CEC, fou l'autor que dibuixà la topografia de la sèrie del mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona a escala 1:40 000 dirigit per Jaume Almera. Aquest full de 1897 és una versió només de la topografia del full segon, on s'aprecia el dibuix del relleu amb corbes croquitzades fita de la topografia a Catalunya. Exemplar dedicat per l'autor a l'Associació d'Excursions Catalana.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1229

Original exposat el 1919

11

1888*Cataluña: descripción geográfica de las cuatro provincias catalanas***Eduard BROSA**Barcelona: Lit. Henrich i Cia
Escala 1:360 000. Mides: 82 × 75 cmDedicatòria autògrafa de l'autor
a l'Associació Catalanista d'Excursions
Científicas.Fons CEC dipositat a la Cartoteca
de Catalunya, RC6834
Original exposat el 1919

12

1906

Mapa de Catalunya

[inclou una divisió comarcal]

Francesc FLOS I CALÇAT.Cartella allegòrica d'**Antoni UTRILLO**

Escala 1:250 000.

Mides: 137 × 138 cm

Cartoteca de Catalunya, RM.161500

13

1897

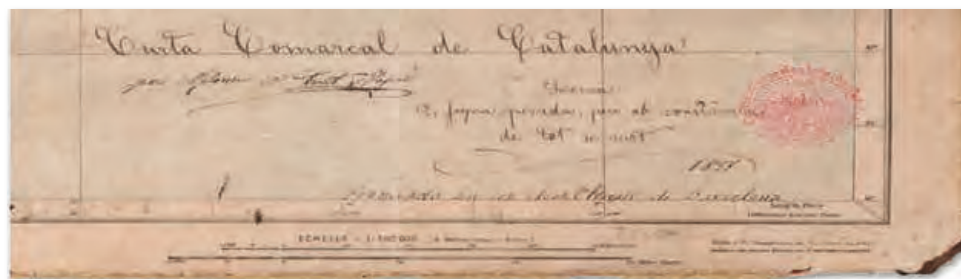
*Carta comarcal de Catalunya***Norbert FONT I SAGUÉ**

Escala 1:500 000. Mides: 58 × 75 cm

Proposta manuscrita de divisió comarcal realitzada per mossèn Norbert Font i Sagué (1874-1910) que fou premiada als Jocs Florals de Barcelona de 1897. La base cartogràfica és el full XIV de la *Carte de France* feta per l'exèrcit francès i ampliada cap al sud.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1166

Original exposat el 1919

14

1824

[Partie Nord Est de la carte d'Espagne] exécutée au Dépôt général de la Guerre pendant les années 1822 et 1823 ; et faisant suite à la Carte de la France par Capitaine

DEPÔT GÉNÉRAL DE LA GUERRE (FRANÇA)

Escala 1:350 000. Mides: 124 × 141 cm

L'any 1823, la restitució de Ferran VII amb l'ajuda del govern francès, propicià la realització de mapes d'Espanya per part de França. Un exemple és aquesta prolongació de la *Carte de France de Capitaine* de 1824 que cobria la meitat nord-est de la península. És un dels primers mapes del segle XIX amb un dibuix cartogràfic modern.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1166

Original exposat el 1919

15

1894*Plano de Cataluña***Ramon MORERA**

Escala 1:300 000. Mides: 98 × 92 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2818

Original exposat el 1919

16

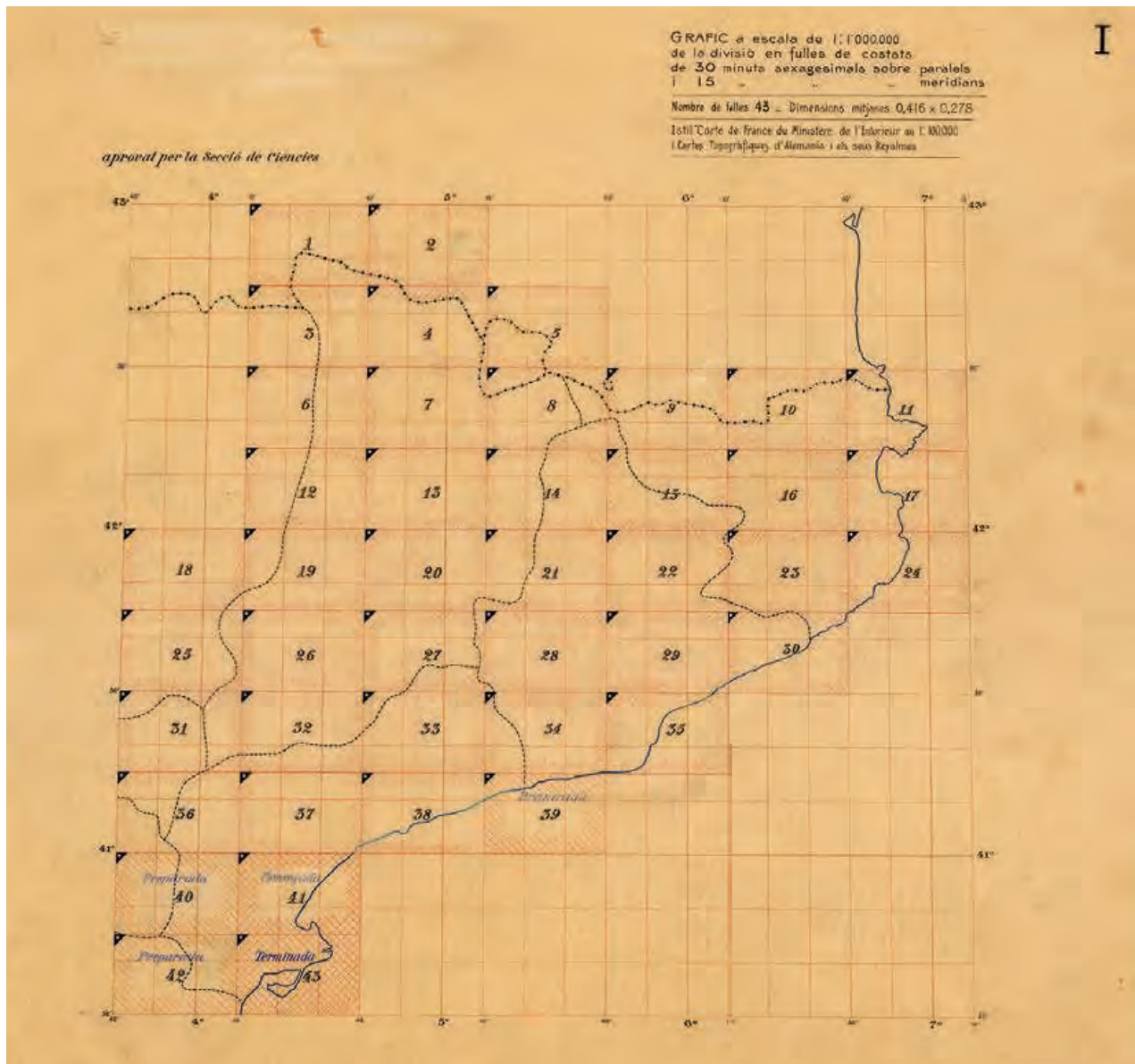
[1914-1919]

Gràfic a escala de 1:1 000 000 de la divisió en fulles de costats de 30 minuts hexagesimala sobre paral·lels i 15 meridians

SERVEI GEOGRÀFIC DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Escala 1:1 000 000. Mides: 42 × 49 cm

Cartoteca de Catalunya, Fons del Servei Geogràfic de la Mancomunitat SGM51

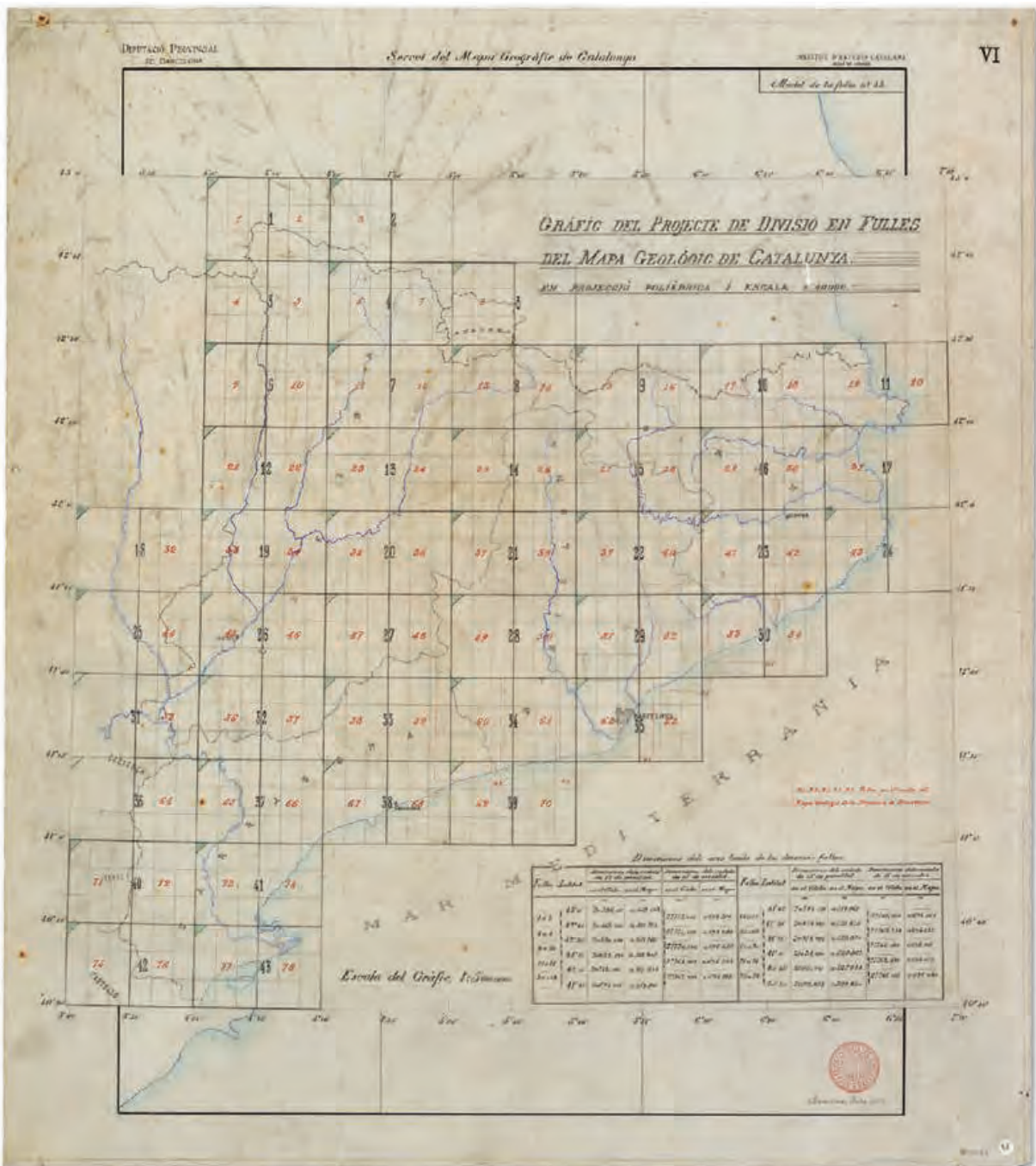
1917

Gràfic del projecte de divisió en fulles del Mapa Geològic de Catalunya en projecció polièdrica i escala 1:40 000

SERVEI GEOGRÀFIC DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA; DIPUTACIÓ DE BARCELONA; INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ DE CIÈNCIES

Escala 1:500 000. Mides: 78 × 69 cm

Cartoteca de Catalunya, Fons del Servei Geogràfic de la Mancomunitat SGM78

II Mapes parcials

Recollia mapes molt heterogenis que contenen, d'una banda, divisions territorials, sobretot provincials, però també divisions frontereres amb França i Andorra; d'altra banda contenen mapes que dibuixaven àrees parcials del país a partir de variables molt diverses. S'hi van exhibir des d'un full de la frontera de la Cerdanya del famós mapa de França de Cassini del segle XVIII fins a un full del projecte de clavegueram per a la ciutat de Barcelona de l'enginyer García Faria de 1897.

També s'hi aplegaren mapes militars com ara els dibuixos de batalles de l'exèrcit francès a Catalunya fets pel militar Chevalier de Beaulieu a la guerra dels Segadors, o els mapes de l'exèrcit espanyol aixecats per combatre les insurreccions carlines.

Aquest àmbit, en definitiva, va agrupar una mostra de qualsevol tipus de cartografia present a la cartoteca del CEC.

[1893-1902]

Carte de la France dressée par ordre du Ministre de l'Intérieur [mosaic dels 6 fulls enganxats i entelats corresponents a Ax-les-Thermes; Prades; Perpignan; Saillagouse; Ceret i Bagnuls-sur-Mer]

SERVICE DE LA CARTE DE LA FRANCE

Escala 1:100 000. Mides: 73 × 140 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC5998

Original exposat el 1919

19

1781

Carte générale de la France [coneguda com a *Carte de Cassini*]. Full número 20bis
 [Puigcerdà, Prats de Mollo, Fort des Bains]

César-François CASSINI DE THURY

Escala [1:86 400]. Mides: 50 × 104 cm

Cartoteca de Catalunya, RM.83272

20

1884

Mapa de la provincia de Lérida

A.P.T.

Barcelona: Lit. J. Seix

Escala 1:200 000. Mides: 113 × 87 cm

Cartoteca de Catalunya, Fons del Museu Geològic del Seminari de Barcelona mgb17

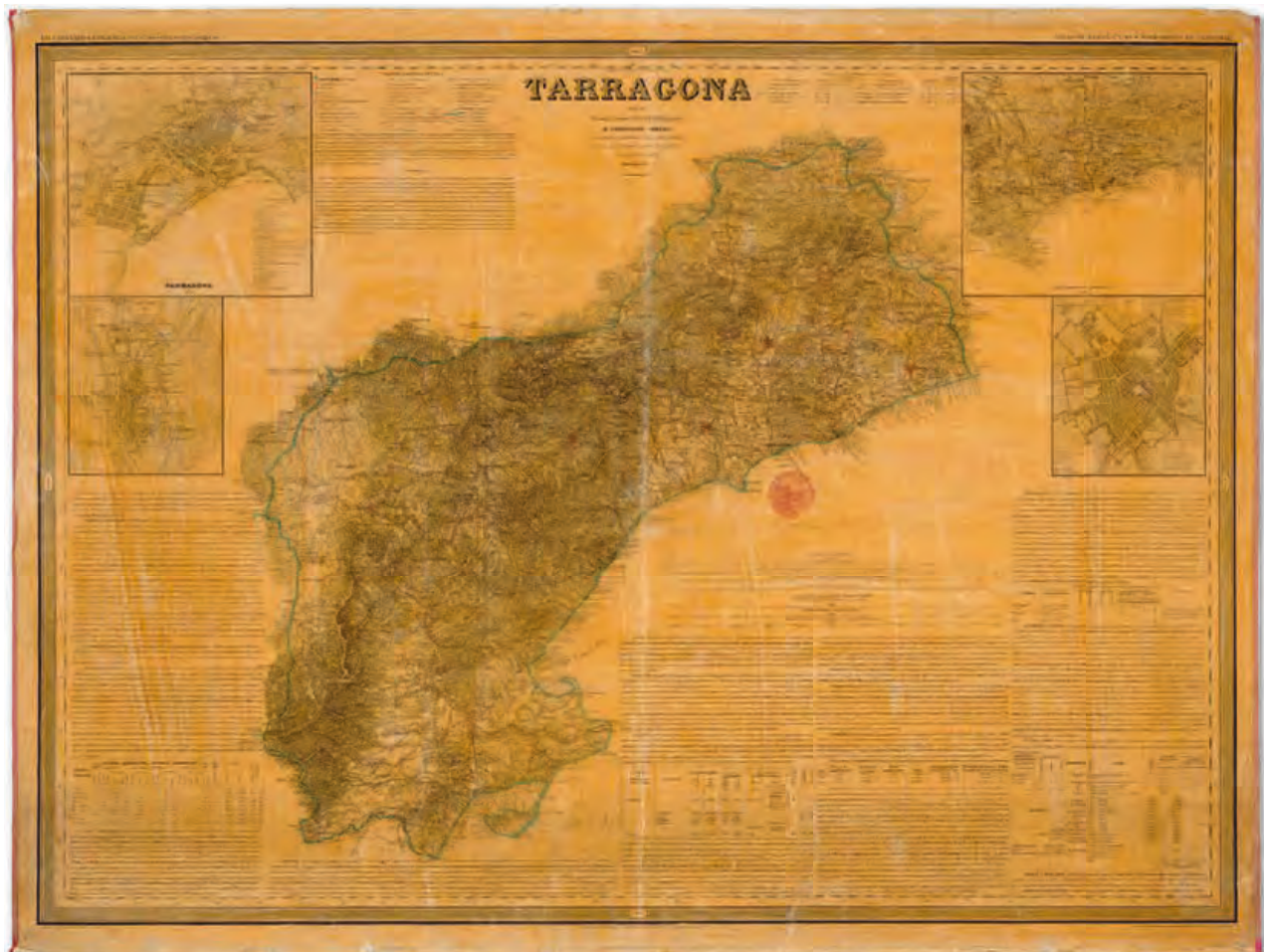
21

1858**Tarragona con cuatro planos particulares**
Francisco COELLO[Madrid]: [Imprenta del Atlas de España],
1848-1870

Escala 1:200 000. Mides: 79 × 104 cm

Forma part de la col·lecció de mapes provincials
anomenada *Atlas de España y sus posesiones
de Ultramar*Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya,
RC2815

Original exposat el 1919

22

[1860ca]

[Lleida: còpia fotogràfica d'un esborrany original manuscrit del full de la província de Lleida corresponent a l'*Atlas de España y sus posesiones de Ultramar*]

Francisco COELLO

Escala 1:200 000. Mides: 100 × 67 cm

Còpia fotogràfica de la minuta de treball del mapa de la província de Lleida (1860ca) que el militar Francisco Coello (1822-1898) va dedicar a l'Associació d'Excursions Catalana. Aquest mapa fou l'únic de les quatre províncies catalanes de la sèrie *Atlas de España* que no es va arribar a publicar mai.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1182

23

1903

Barcelona [mapa provincial]**Benito CHIAS CARBÓ**

Barcelona: Alberto Martín editor

Escala [1:400 000]. Mides: 34 × 47 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2828

Original exposat el 1919

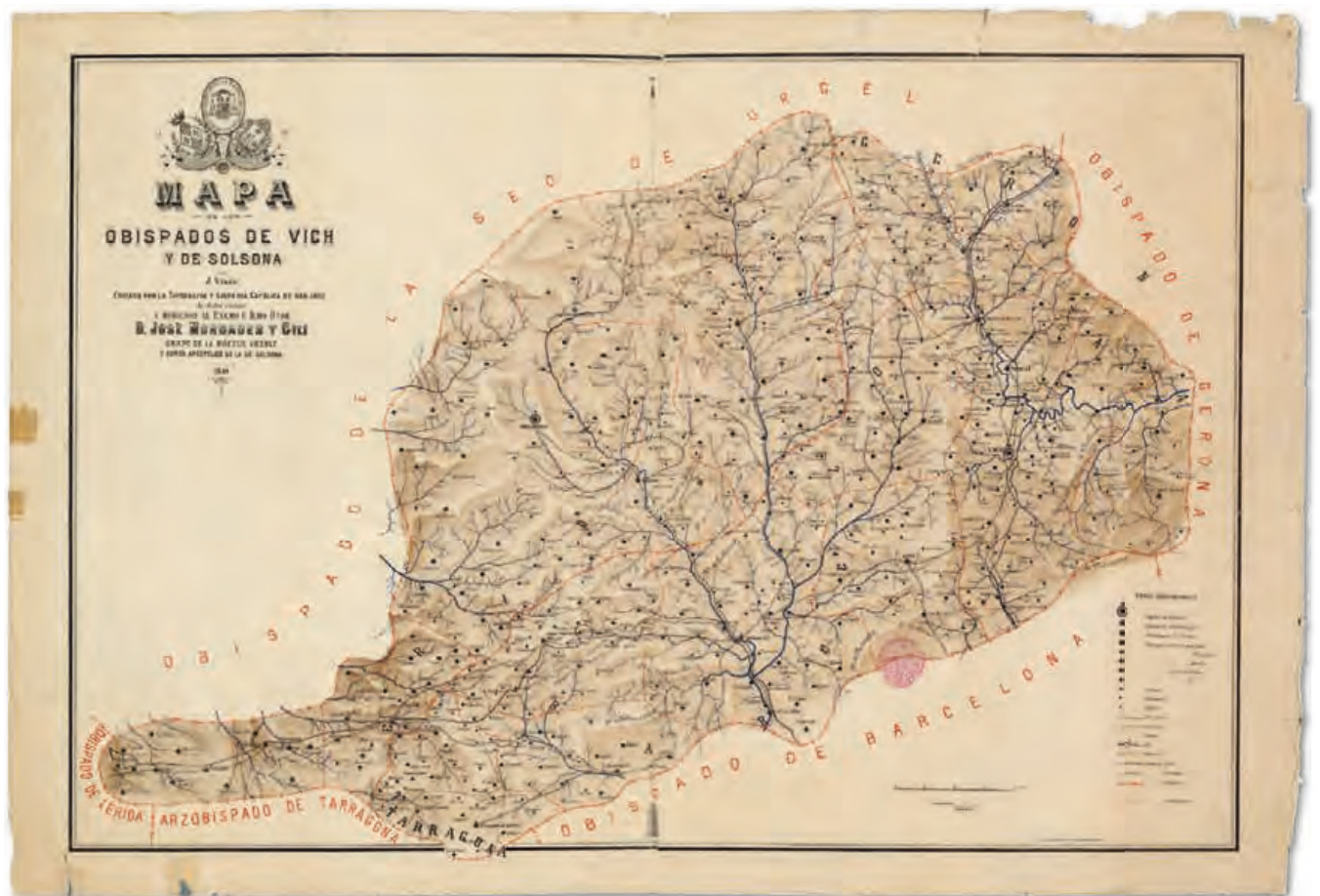
24

1891

*Mapa de los obispados de Vich y de Solsona***J. VILÀS**

Vic: Edit. Tipografía y librería catòlica de San José, Barcelona: Lit. Solá
Escala 1:150 000. Mides: 70 × 102 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC977
Original exposat el 1919

25

1905

Carta topogràfica de San Julián de Vilatorca y sus alrededores ó de entre Vich y las Guillerias
Eduard BROSSA (cartografia i gravat)

[Barcelona]: [A. Lopez Robert]

Escala 1:30 000. Mides: 56 × 44 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC555

Original exposat el 1919

1890

Partido de Igualada con el plan vigente de carreteras del Estado y provinciales

Josep ESTRUCH I BERTRAN

Barcelona: Lit. Martí

Escala [1:68 000]. Mides: 80 × 117 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2040

Original exposat el 1919

PARTIDO DE IGUALADA			
PUEROS	ABRANCAS	PUEROS	ABRANCAS
1 Igualada	11.000	17	100
2	440	18	650
3	220	19	821
4	1.477	20	700
5	610	21	1.410
6	3.010	22	300
7	1.700	23	1.200
8	820	24	5.722
9	810	25	410
10	804	26	600
11	400	27	400
12	730	28	600
13	1.200	29	720
14	420	30	700
15	300	31	420
16	600	32	300
17	120	33	2.200
TOTAL			

27

1888*Plano de las Guillerías***Levantado por el CUERPO DEL ESTADO MAYOR DEL EJÉRCITO**

[Madrid]: Depósito de la guerra, 1886-1890

Escala 1:50 000. Mides: 121 × 90 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2929

Original exposat el 1919

28

1890

*Mapa de las Valls de Andorra***F. H. DEVERELL**

Londres: Litografia F.S. Weller

Escala [1:80 000]. Mides: 88 × 76 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1036

Original exposat el 1919

[1694]

Plan de la ville de Roses en Catalogne... [amb dues finestres:
Carte du gouvernement de Roses / Plan de Roses et de ses attaques
Sieur de BEAULIEU

[Paris]: chez l'auteur, rue St. André des Arts Porte Bucy.
Escalaes diverses. Mides: 51 × 71 cm

Publicat dins: *Les grandes conquestes de Louis le Grand*, del Sieur de Beaulieu, després de la seva mort per Reine Michèle de Beaulieu, 1694, vol. 2.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC94
Original exposat el 1919

31

1891

*Plano de Barcelona y sus contornos y llano del Llobregat***Pere GARCÍA FARIA. Barcelona, 28 de febrero de 1891 [signatura de l'autor]**Forma part del *Proyecto de Saneamiento del subsuelo de Barcelona*.

Barcelona: Imprenta de Henrich y comp. en comandita/sucesores de N. Ramirez y Ca.

Escala 1:50 000. Mides: 48 × 67 cm

Pedro García Faria (1858-1927) és l'autor del projecte de sanejament de Barcelona aprovat el 1891 i publicat el 1893.

Contenia una gran quantitat de mapes i dades d'entre les quals aquest plànol de Barcelona i el Baix Llobregat.

És un bon exemple de la inclusió de cartografia moderna i de serveis a l'exposició.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2697

Original exposat el 1919

1699 (Edició facsímil de 1890)

Plano de Barcelona sitiada por las armas de Francia el dia 12 de iunio y defendida asta 5 de agosto del año 1697...

Juan GIANOLA

Barcelona: Fototípia Suc. Ramírez y Cia.
No dibuixat a escala. Mides: 102 × 130 cm

Les reproduccions de mapes antics es popularitzen a la segona meitat del segle XIX amb l'aparició de la disciplina d'història de la cartografia. En aquest cas es tracta d'un mapa del setge de Barcelona de 1697, dibuixat pel militar Giovanni Gianola (?-1715) i publicat el 1699 i del qual se'n conserven molt pocs exemplars. Aquesta reedició de 1890 va contribuir definitivament a la seva difusió.

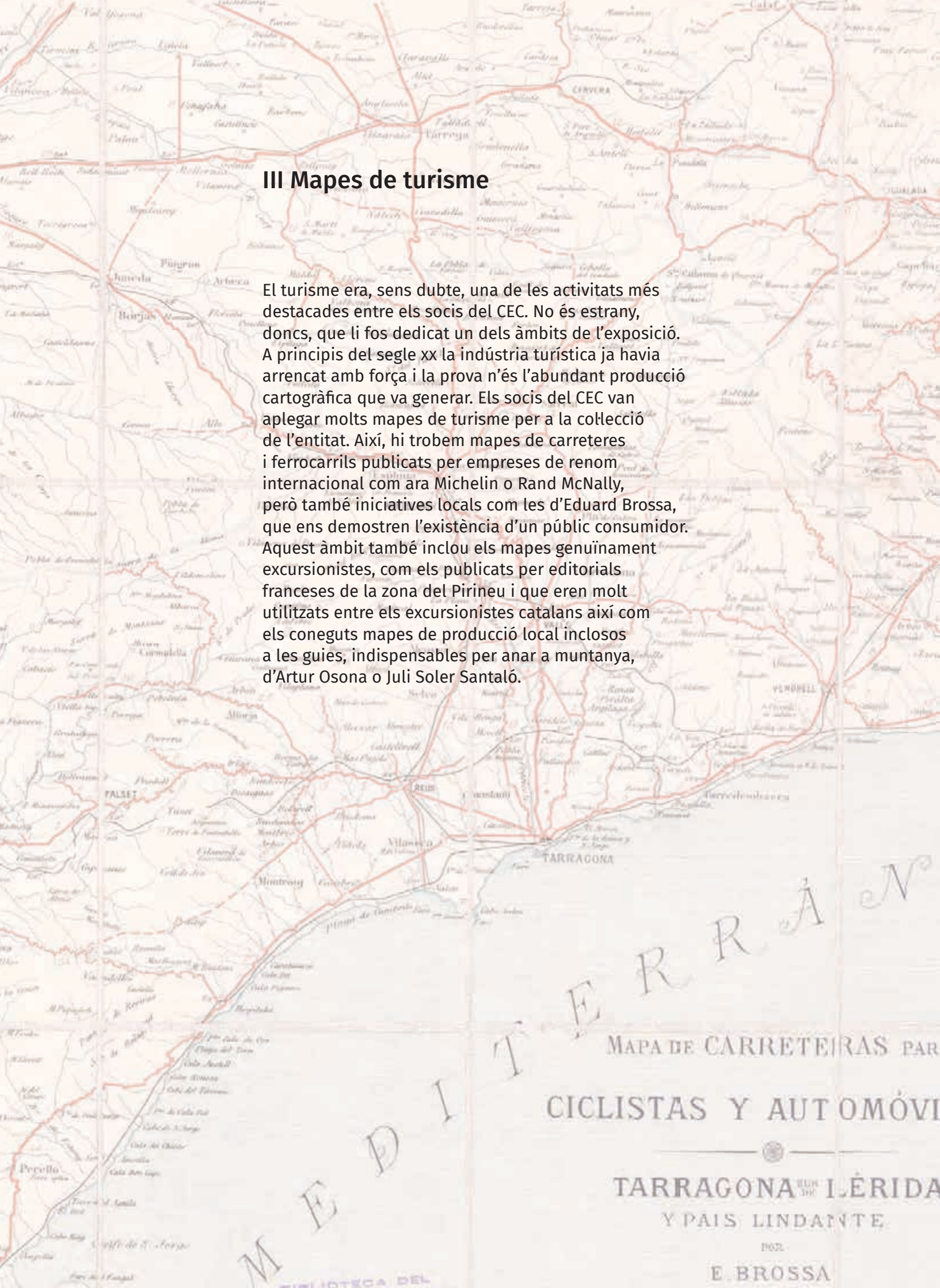
Cartoteca de Catalunya, RM.139830

III Mapes de turisme

El turisme era, sens dubte, una de les activitats més destacades entre els socis del CEC. No és estrany, doncs, que li fos dedicat un dels àmbits de l'exposició. A principis del segle xx la indústria turística ja havia arrencat amb força i la prova n'és l'abundant producció cartogràfica que va generar. Els socis del CEC van aplegar molts mapes de turisme per a la col·lecció de l'entitat. Així, hi trobem mapes de carreteres i ferrocarrils publicats per empreses de renom internacional com ara Michelin o Rand McNally, però també iniciatives locals com les d'Eduard Brossa, que ens demostren l'existència d'un públic consumidor. Aquest àmbit també inclou els mapes genuïnament excursionistes, com els publicats per editorials franceses de la zona del Pirineu i que eren molt utilitzats entre els excursionistes catalans així com els coneguts mapes de producció local inclosos a les guies, indispensables per anar a muntanya, d'Artur Osona o Juli Soler Santaló.

34

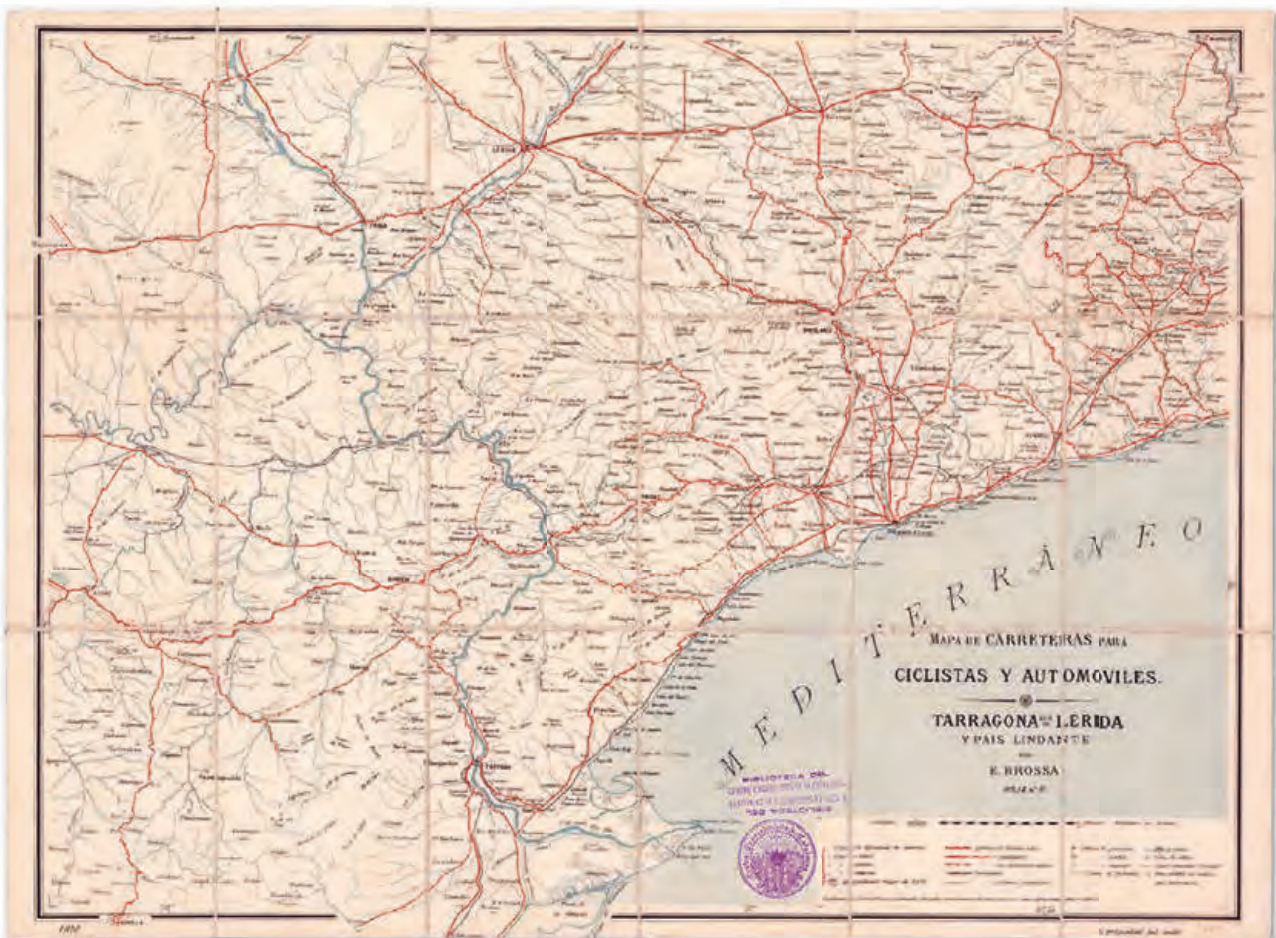
1910

Mapa de carreteras para ciclistas y automóviles: Tarragona, sur de Lérida y país lindante
Eduard BROSSA (cartògraf i editor)

Escala 1:250 000. Mides: 55 × 75 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC6828

Original exposat el 1919

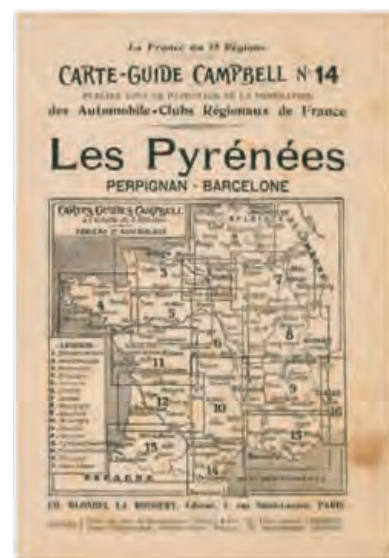
35

[1912-1913]

*Carte guide Campbell n° 14: Pyrénées (Perpignan-Barcelone)***Cartes-guides CAMPBELL**

Paris: Ed. Blondel La Rougery, éditeurs; Fédération des Automobile-Clubs régionaux de France
 Escala 1:320 000. Mides: 98 × 68 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC837
 Original exposat el 1919

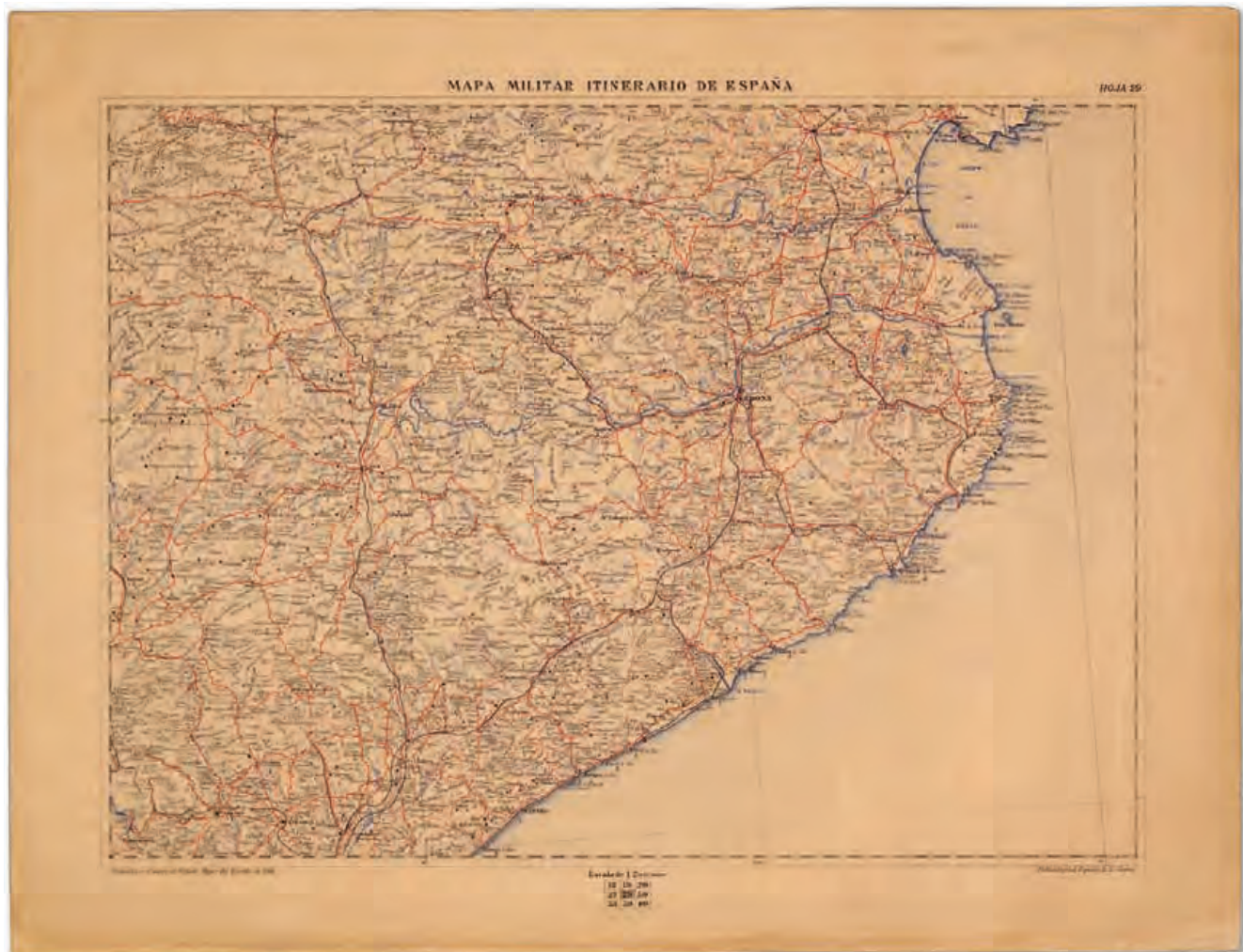
38

1914

Mapa militar itinerario de España en escala 1:200 000: Hoja 29
CUERPO DEL ESTADO MAYOR DEL EJÉRCITO

Escala 1:200 000. Mides: 58 × 75 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC6341
Original exposat el 1919

39

1909

*Mapa topogràfic de la montanya de Montserrat i de ses vessants***Joan CABEZA**

Escala 1:20 000. Mides: 40 × 60 cm

[Barcelona]: Revista Montserratina; Lit. Henrich y Cia.

Aquest mapa obra del delineant Joan Cabeza, publicat per primera vegada l'any 1909, va ser un dels més populars per anar d'excursió a Montserrat a principis del segle xx i es va reeditar fins a la dècada dels anys 1930.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC568

Original exposat el 1919

40

[1892]

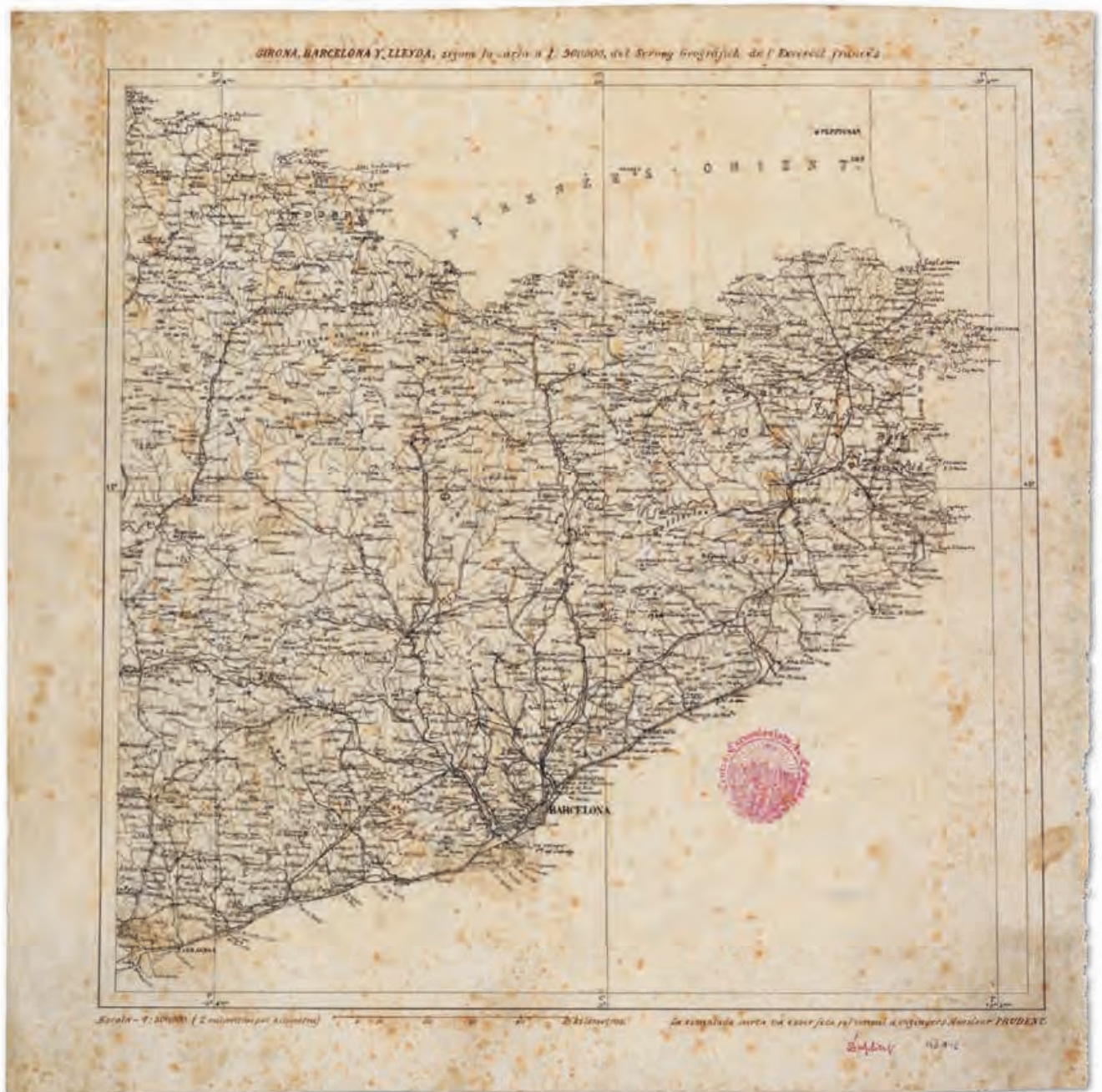
Girona, Barcelona y Lleyda, segons la carta al 1:500 000 del Servey Geogràfic del Excersit francès
Ferdinand PRUDENT

Escala 1:500 000. Mides: 47 × 47 cm

Aquesta reducció del mapa francès va servir per acompanyar moltes guies de Catalunya publicades al tombant entre els segles XIX i XX

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1992

Original exposat el 1919

41

[1881?]

Itinerarios para viajes y excursiones del Alto Ampurdán: Plano del Ampurdán y de la zona marítima de la provincia de Gerona

Joan PAPELL I LLENAS

Figueras : Est. tip. Mariano Alegret; Lit Henrich y Cia en comandita
Escala 1:100 000. Mides: 74 × 105 cm

Publicat dins: *Itinerarios para viajes y excursiones : precedidos de la descripción geográfica, historia descriptiva, topográfica y estadística de la ciudad de Figueras y pueblos del Alto Ampurdán*

Cartoteca de Catalunya, RM.248785

1906

*Mapa de la Vall d'Aran***Juli SOLER I SANTALÓ; CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA**

Publicat dins: *La Vall d'Aran : guia monogràfica de la comarca : 101 itineraris, 135 fotogravats, 2 panorames, 2 mapes.* Barcelona : [Centre Excursionista de Catalunya] (Tip. L'Avenç)

Escala 1:130 000. Mides: 42 × 49 cm

Cartoteca de Catalunya, Biblioteca Domènech BD-EXCUR-4

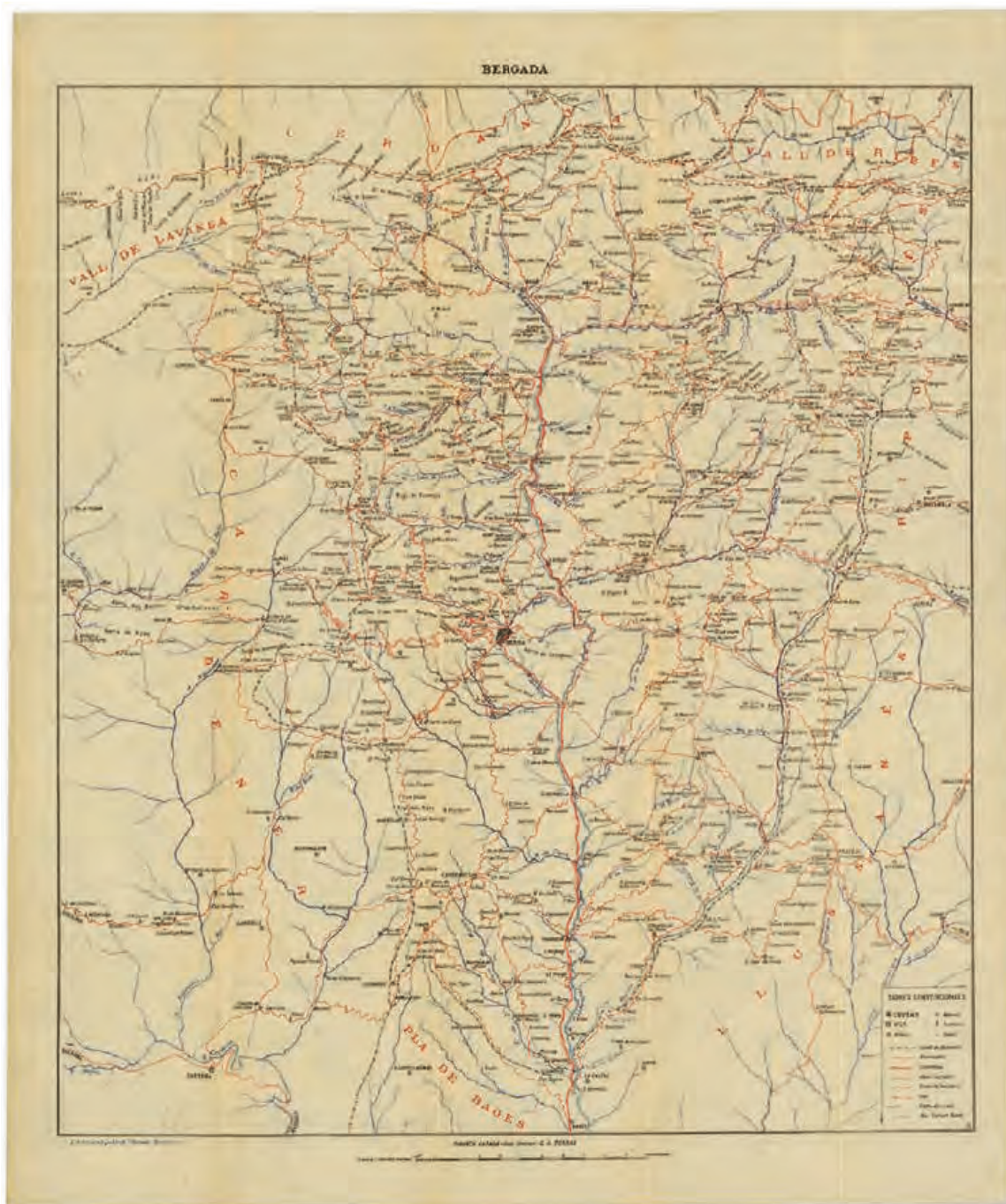

43

[1905]*Bergadà***Cèsar August TORRAS**

Publicat dins: *Pirineu català: guia itinerari: Bergadà, valls altes del Llobregat: 162 itineraris, 125 fotogravats y un mapa de la comarca.* Barcelona: Tip. L'Avenç
Escala 1:100 000. Mides: 88 × 76 cm

Cartoteca de Catalunya, Biblioteca Domènech BD-EXCUR-313

1912

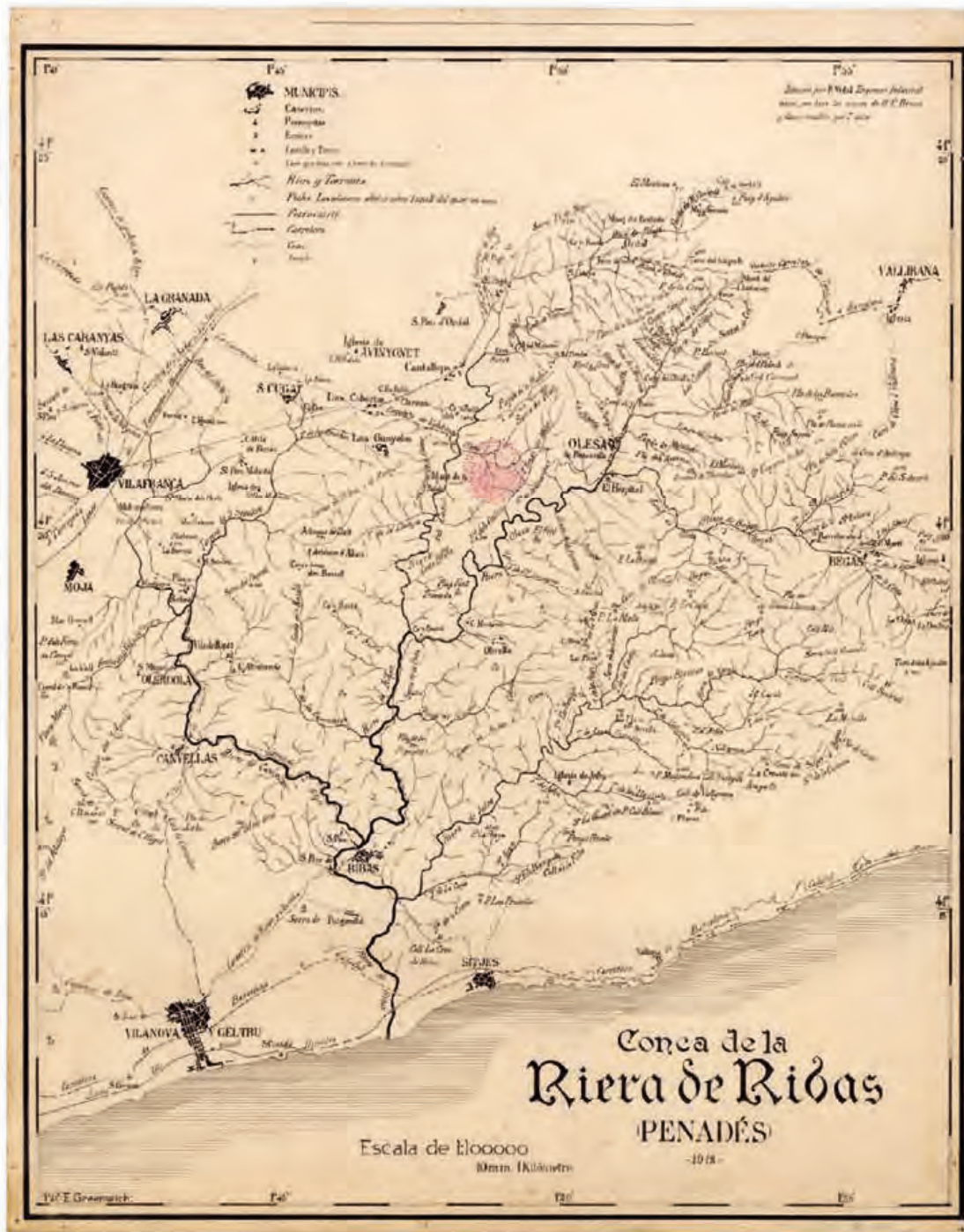
Conca de la riera de Ribas (Penadés)

R. VIDAL [qui la dibuixà tenint per base els mapes de E. BROSSA i d'atos recollits per l'autor]

Escala 1:100 000. Mides: 74 × 58 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1056

Original exposat el 1919

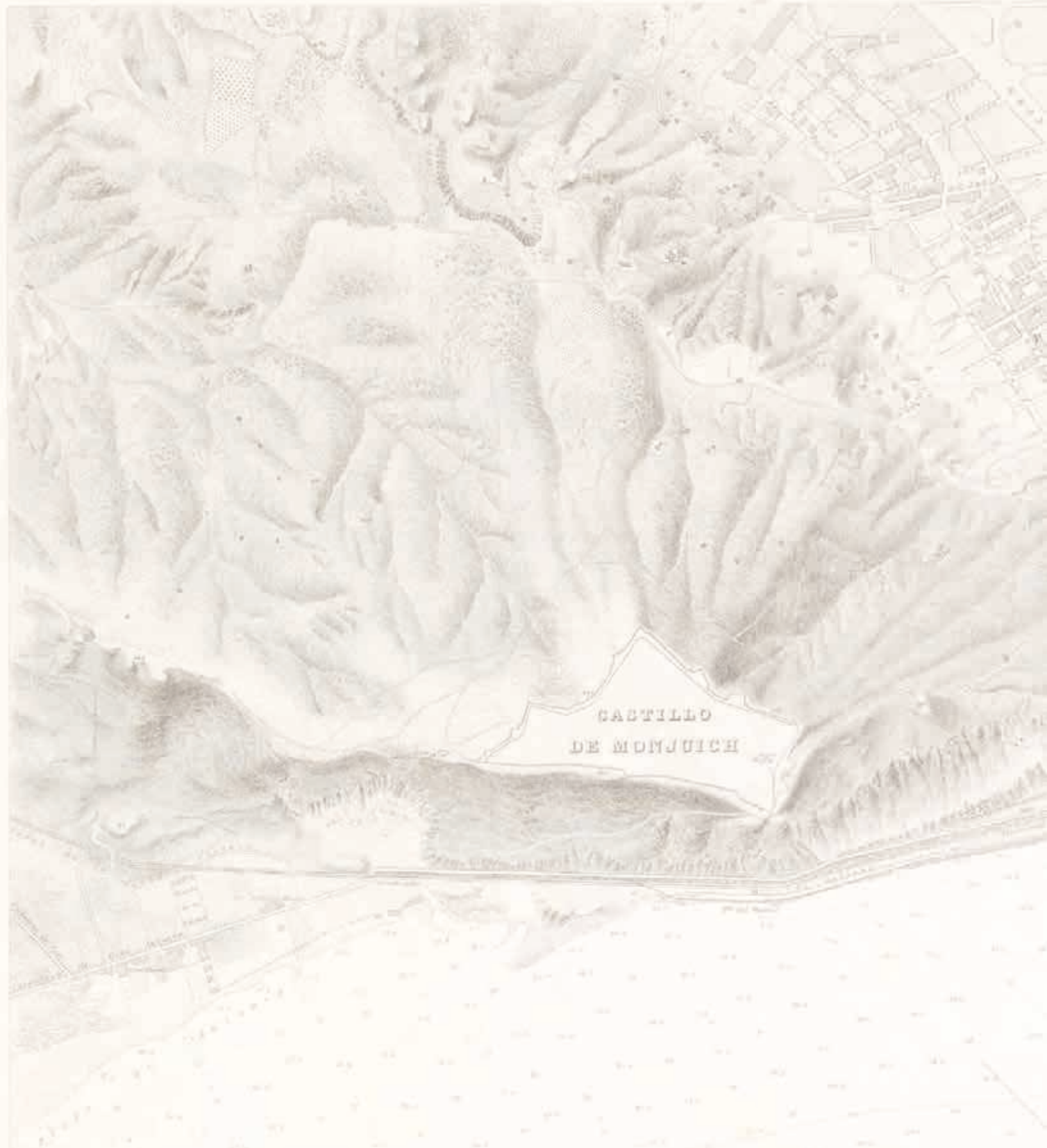
45

[1911]*Del riu Foix al riu Tordera***Juli VINTRÓ**

Publicat dins el volum d'*Excursions curtes* de V. de Lasserra dins la col·lecció de la Biblioteca Popular de l'Avenç (vol. 116)
Escala [1:80 000]. Mides: 28 × 40 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC608
Original exposat el 1919

CASTILLO
DE MONJUICH

UNA REPRESENTACION TOPOGRAFICA DE BARCELONA.

CLASO

NO 24

RADA Y PUERTO DE BARCELONA

Comando general y militar

por la Comandancia Militar de la ciudad del Capitán de Fragata

D. Rafael Ybarra de Figueras.

El plano topográfico se ha levantado por el

Comandante general de Ingenieros

D. Manuel de Guzmán y Guzmán, Comandante general de Ingenieros

de la Armada.

Las alturas del terreno se han tomado por el nivel del mar de 1845 y del nivel medio

de las mareas.

Comandante general de Ingenieros

MADRID 1851

IV Mapes científics

La cartografia temàtica científica, sobretot la referida al medi natural, va tenir un fort impuls a la segona meitat del segle XIX. L'avenç de les disciplines científiques juntament amb la introducció de noves tecnologies d'edició, com ara la cromolitografia per a imprimir mapes en color, van facilitar la publicació de mapes temàtics. El fet que un dels organitzadors de l'exposició fos el geòleg Marià Faura i Sans, director del Servei de Geologia de la Mancomunitat de Catalunya, va propiciar que s'hi exposessin molts mapes geològics publicats però també d'altres inèdits.

46

1900

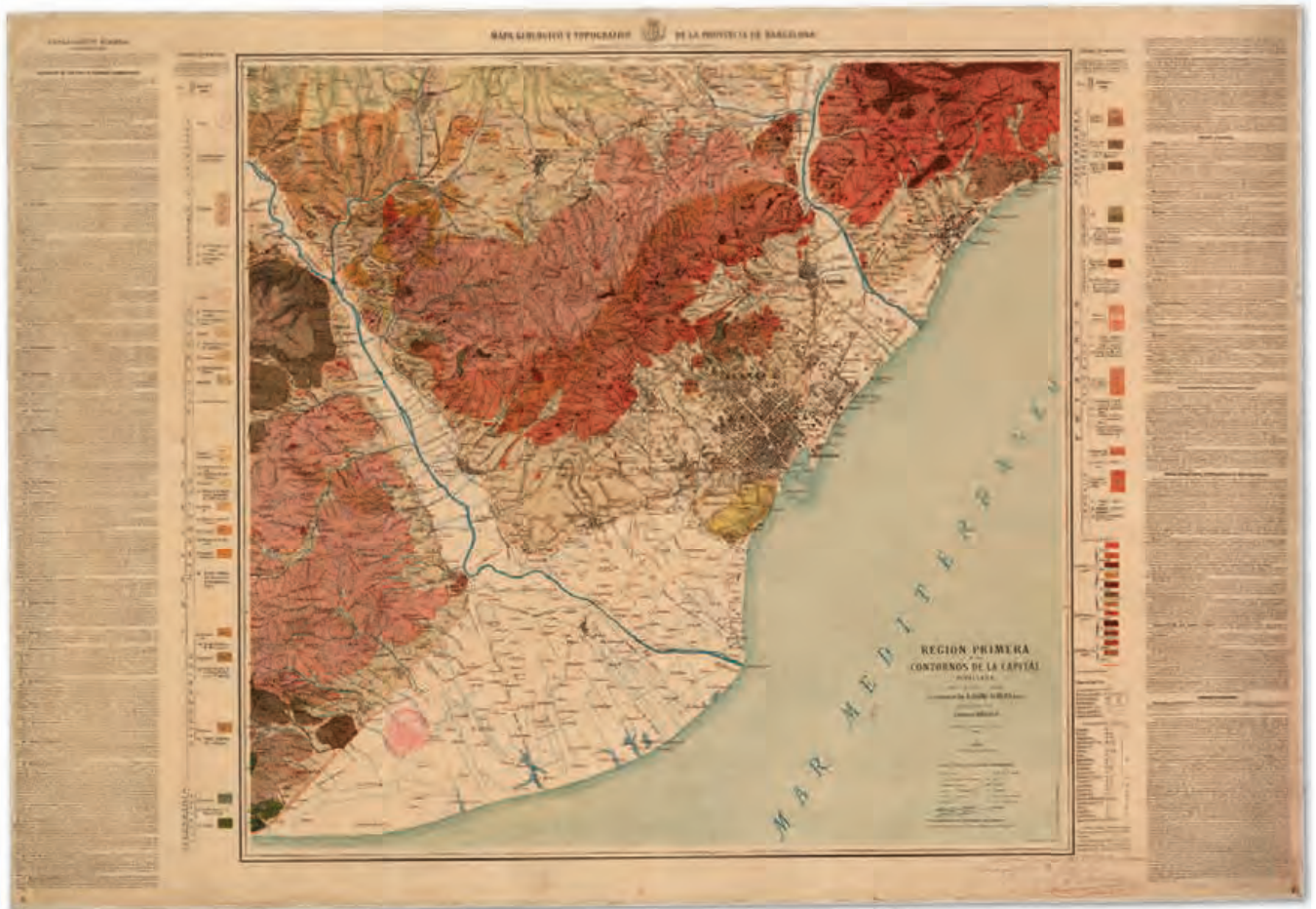
Mapa geológico y topográfico de la provincia de Barcelona: región primera ó de contornos de la capital
Jaume ALMERA; Eduard BROSSA, DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Escala 1:40 000. Mides: 75 × 108 cm

Segona edició (la primera era de 1891) del full de la regió primera del mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona dirigit per Jaume Almera (1845-1919), dibuixat per Eduard Brossa i publicat per la Diputació de Barcelona. És, sens dubte, una de les obres cabdals de la cartografia científica a Catalunya.

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1233

Original exposat el 1919

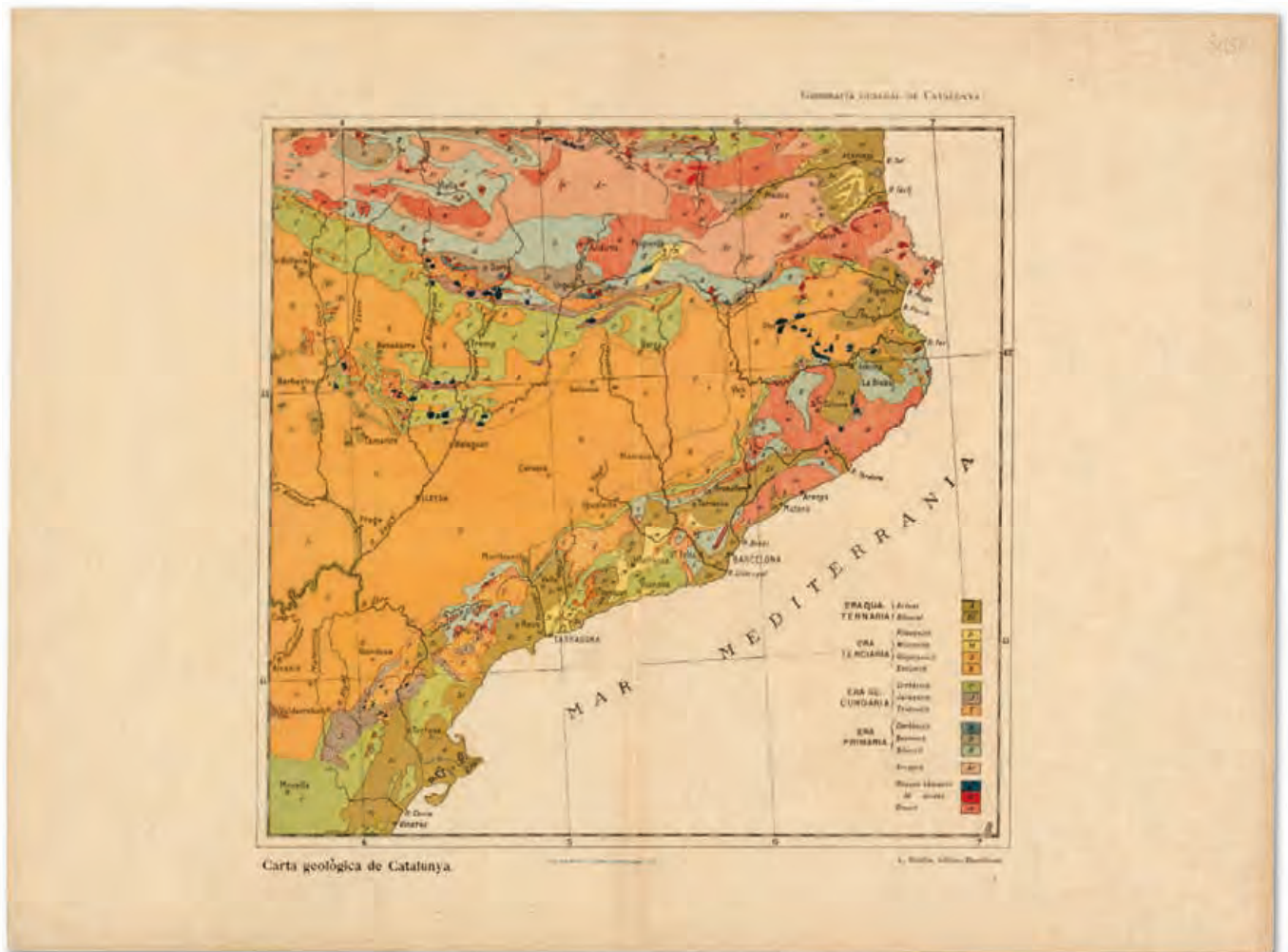

48

[1908ca]**Carta geològica de Catalunya****Norbert FONT I SAGUÉ**

Publicat dins: *Geografia general de Catalunya*, dir. per F. Carreras Candi. Vol. 5:
Catalunya. Barcelona: A. Martín, editor; Lit. Martín y Bañó
 Escala [1:1 500 000]. Mides: 27 × 39 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC1561
 Original exposat el 1919

49

1892

*Carte géologique des Pyrénées***Emm. De MARGARIE; Fr. SCHRADER; Annuaire du CAF [Club Alpin Français]**

[Paris]: Hachette

Escala 1:800 000. Mides: 41 × 67 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC3025

Original exposat el 1919

1881

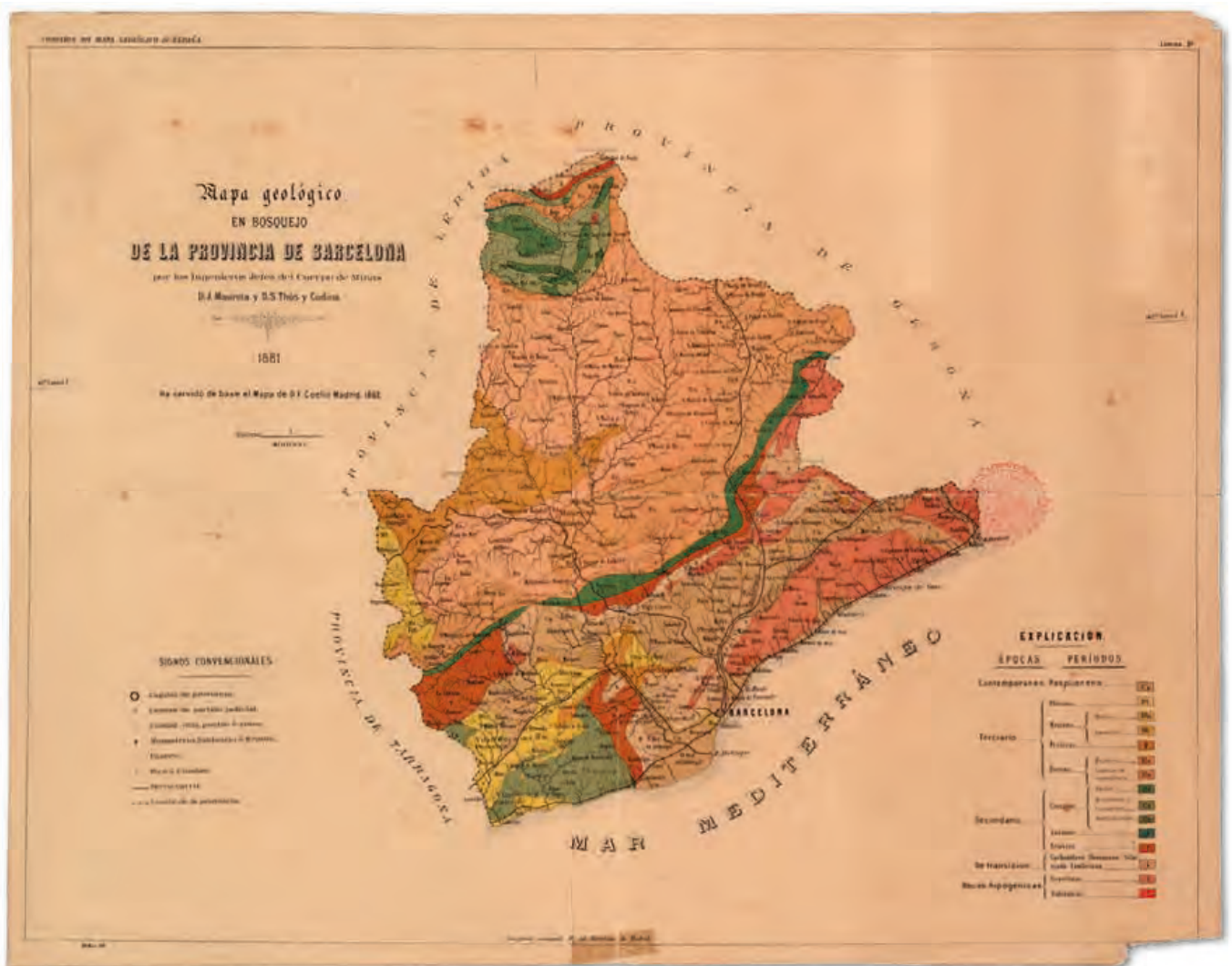
*Mapa geológico en bosquejo de la provincia de Barcelona***José MAURETA; Silvino THÓS Y CODINA; Comisión del Mapa Geológico de España**

Publicat dins: *Descripción física y geológica de la provincia de Barcelona*. Madrid: Imprenta y Fundición de Manuel Tello; Barcelona i Lit. Verdaguer, 1881.

Escala 1:400 000. Mides: 45 × 57 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC767

Original exposat el 1919

51

[1868]*Província de Barcelona: mapa geològic***Jacint de MOULIN**

Escala [1:150 000]. Mides: 91 × 84 cm

El primer mapa geològic de la província de Barcelona del qual es té notícia és aquest manuscrit inacabat dibuixat, a partir de 1868, per l'enginyer francès Jacint de Moulin (1822-1870) per encàrrec de la Diputació de Barcelona.

Cartoteca de Catalunya, Fons del Museu Geològic del Seminari de Barcelona, mgb8

Original exposat el 1919

52

1904

Plano geológico-minero del Valle de Ribas (provincia de Gerona) en la parte ocupada por las concesiones de la Sociedad "Minas y Minerales"

Silví THÓS Y CODINA

Barcelona: Lit. Henrich y Cia

Escala 1: 20 000. Mides: 77 × 112 cm

Cartoteca de Catalunya, Fons del Museu Geològic del Seminari de Barcelona mgb12

53

1917

*Bosquejo geológico de Montserrat***Marià FAURA I SANS**

Escala 1:20 000. Mides: 56 × 71 cm

Cartoteca de Catalunya, Fons del Museu Geològic del Seminari de Barcelona mgb3

54

1885

*Plano de la rada y puerto de Barcelona levantado en 1882 y 1883. Mar Mediterráneo.
Costa oriental de España. Hoja 300A*

Comisión Hidrográfica al mando del Capitán de Fragata D. Rafael PARDO de FIGUEROA

[Madrid] Dirección de Hidrografía
Escala 1:5000. Mides: 69 × 103 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2603
Original exposat el 1919

55

1815

*Plan de los canales proyectados de riego y navegación de Urgel***Tomàs SOLER I FERRER**

Levantado a expensas de la Real Junta de Gobierno del Comercio de Cataluña.

Barcelona 22 de mayo de 1815 ; H. Coromina sculp.

Escala [1:175 000]. Mides: 50 × 90 cm

Cartoteca de Catalunya, RM.4589

57

[1890]**Mapa regional vinícola de la provincia de Barcelona dedicat a la excelentíssima Diputació Ramon ROIG I ARMENGOL**

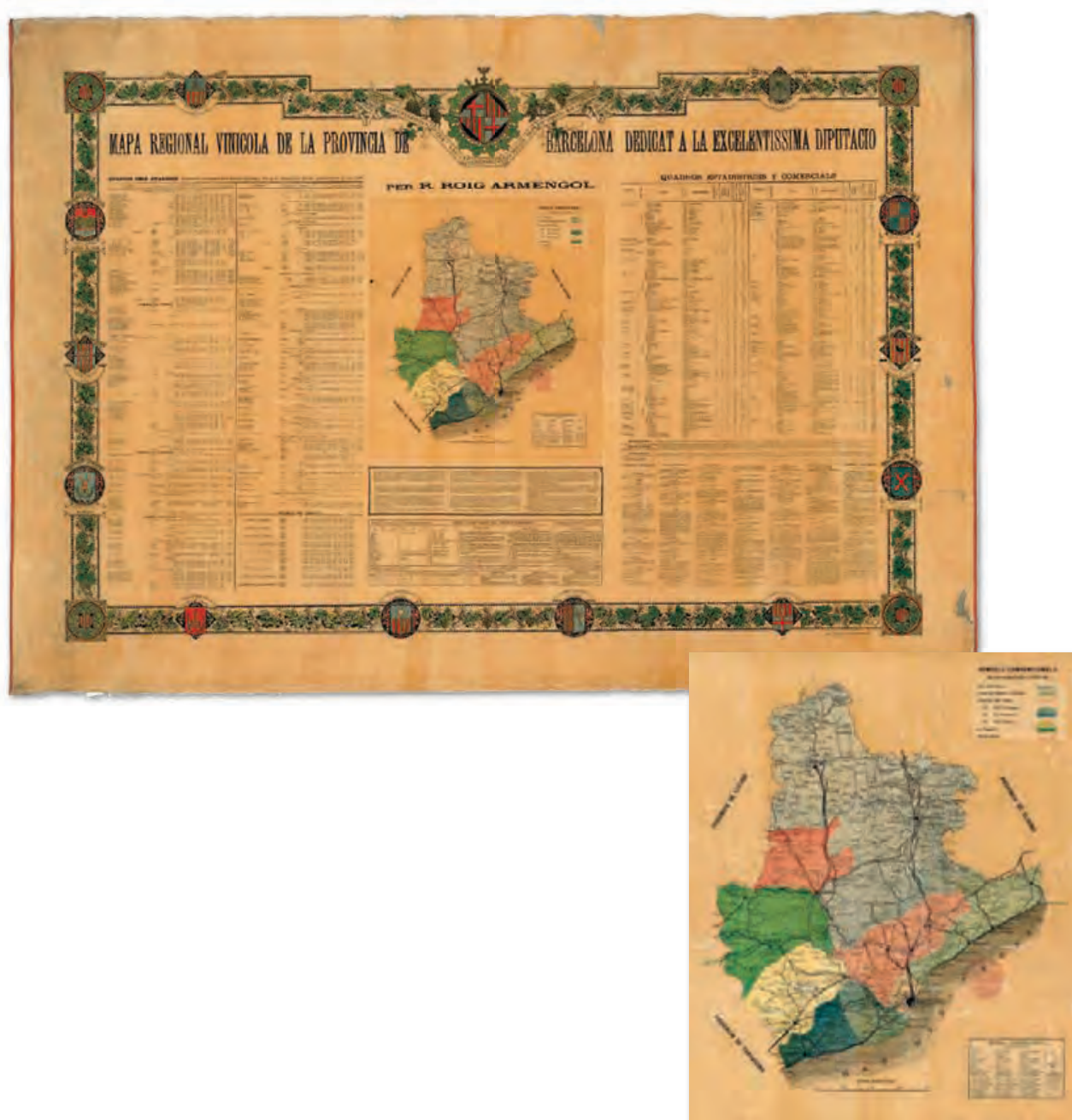
Barcelona: Imp. de F. Giró

Escala [1:364 000 aprox]. Mides: 115 × 164 cm

Es complementa amb una: "Memoria acompanyatoria al mapa regional vinicola de la provincia de Barcelona"

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC2976

Original exposat el 1919

58

[1875ca]

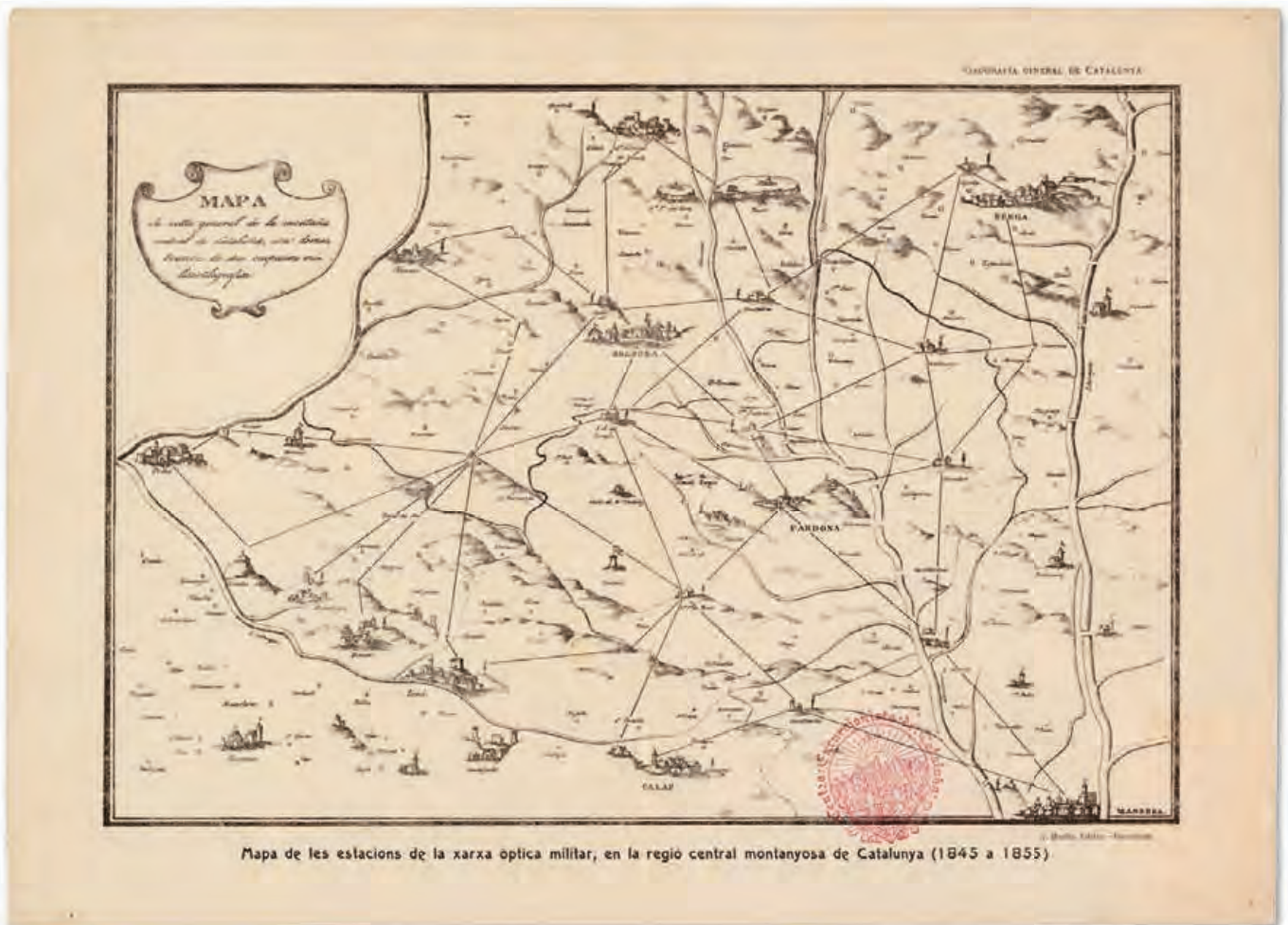
Mapa de les estacions de la xarxa òptica militar, en la regió central montanyosa de Catalunya (1845 a 1855). [Edició reduïda del] Mapa de vista general de la montaña central de Catalunya con demostración de su ocupación militar telegráfica

Publicat dins: *Geografía general de Catalunya*, dir. per F. Carreras Candi. Vol. 5: *Catalunya*. Barcelona: A. Martín, editor; Lit. Martín y Bañó, [1913-1918]. Algunes altres referències daten el mapa original cap a 1875ca.

[1:300 000]. Mides: 28 × 39 cm

Cartoteca de Catalunya, Fons CEC RC1587

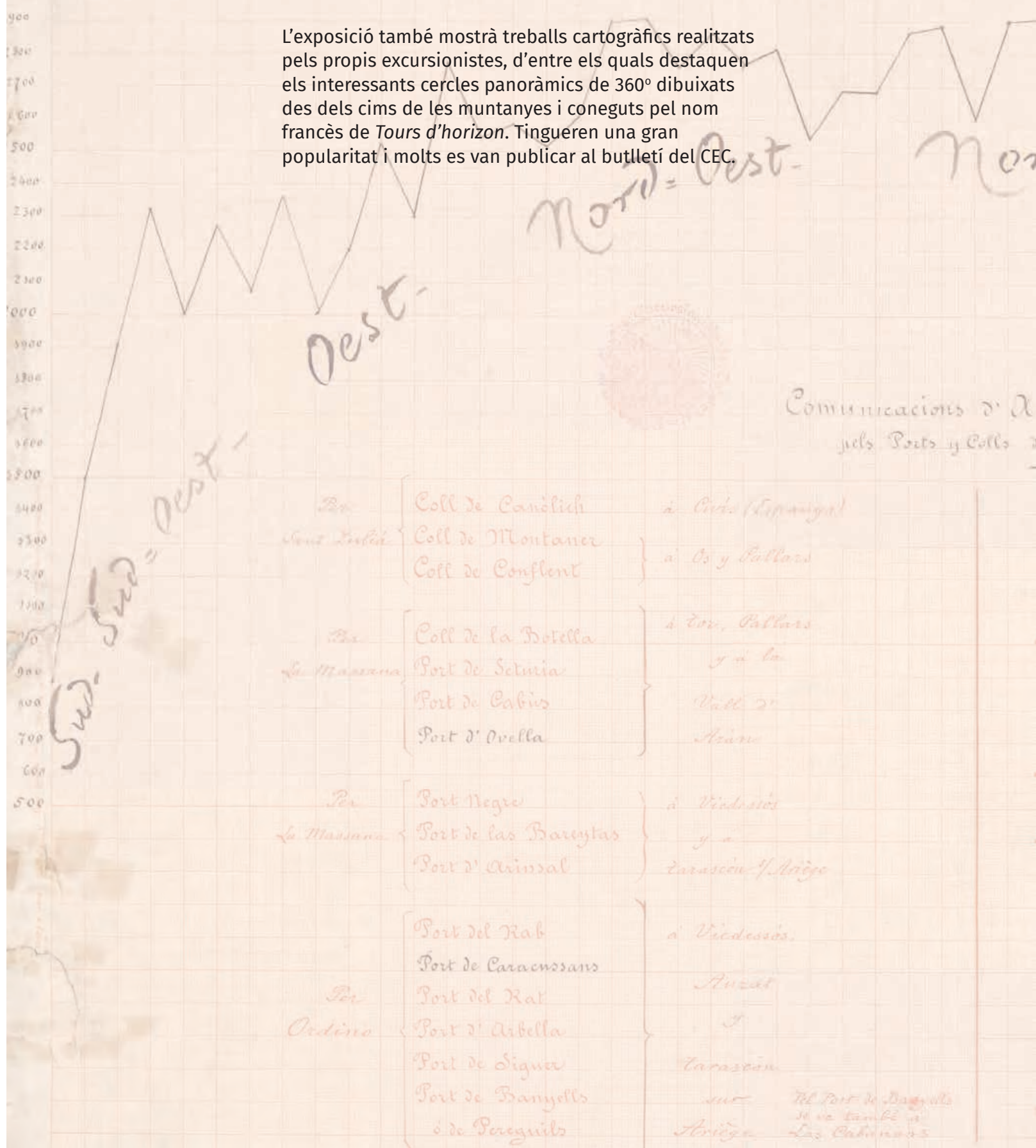
Original exposat el 1919

- Altituds -
- Farga de Moltes - Fontseca - 880 m
- Santuari de Santa S^a Catalina - 1350 m
- Port de Canelich - 2305 m
- Pich de Cervellà - 2323 m
- Coll de Montaner - 2400 m
- Pich de Montaner - 2277 m
- Port de Conflent - 2023 m
- Pich de Serra Plana - 2359 m
- Coll de Botella - 2085 m
- Port de Sclúria - 2500
- Pich de Sclúria - 2523 m
- Port de Cabús - 2300 m
- Pich de Cabús - 2772 m
- Port d'Orvella - 2393 m
- Pich Negre - 2584 m
- Port Negre del Nord - 2819 m
- Port Vell - 2606 m
- Pich de Sanfons - 2894 m
- Roca Entrecorada - 2907 m
- Port de las Banyelles - 2761 m
- Pich de las Banyelles - 2860 m
- Port Negre d'Arinsal - 2766 m
- Pich de Cauteraris - 2812 m
- Port de Rab - 2820 m
- Port del Rat - 2688 m
- Port de Caracossans - 2689 m
- Pich de l'Estany Solent - 2862 m
- Pich dels tres Estanyes - 2879 m
- Pich d'Orbella - 2599 m
- Pich de Banyassos - 2899 m

V Panorames

L'exposició també mostrà treballs cartogràfics realitzats pels propis excursionistes, d'entre els quals destaquen els interessants cercles panoràmics de 360° dibuixats des dels cims de les muntanyes i coneguts pel nom francès de *Tours d'horizon*. Tingueren una gran popularitat i molts es van publicar al butlletí del CEC.

Comunicacions d' Arinsal
pels Ports y Colls

Conjato

RIO LLOBET

Orsio

Colonia Puga

Nueva de Real

San Juan

San Mateo

San Pedro

San Antonio

San Francisco

San Carlos

San Luis

San Miguel

San Gabriel

San Rafael

San Andrés

San Jerónimo

San Ignacio

San Felipe

San Sebastián

VI Plànols de relleu

L'exposició mostrà sis mapes en relleu, un format molt utilitzat com a material educatiu pels nous corrents pedagògics que havien sorgit a Catalunya des de finals del segle XIX. Com que estaven fets de guix, la majoria no s'han conservat. No obstant, hem pogut recuperar dues obres fetes pel pare Rafael Baradat: un relleu de la muntanya de Montserrat que ja figurà en l'exposició de 1919 i que en el catàleg consta com un donatiu dels monjos de Montserrat, i un relleu de Barcelona i voltants del qual sabem que l'autor en va sol·licitar la patent l'any 1915.

Montserrat
Relieve de la Montaña
por
D. Rafael Baradat, Pbro.

ESCALAS
VERTICAL Y HORIZONTAL
1: 20.000

Carreteras
Ri
d

Modelo Registrado

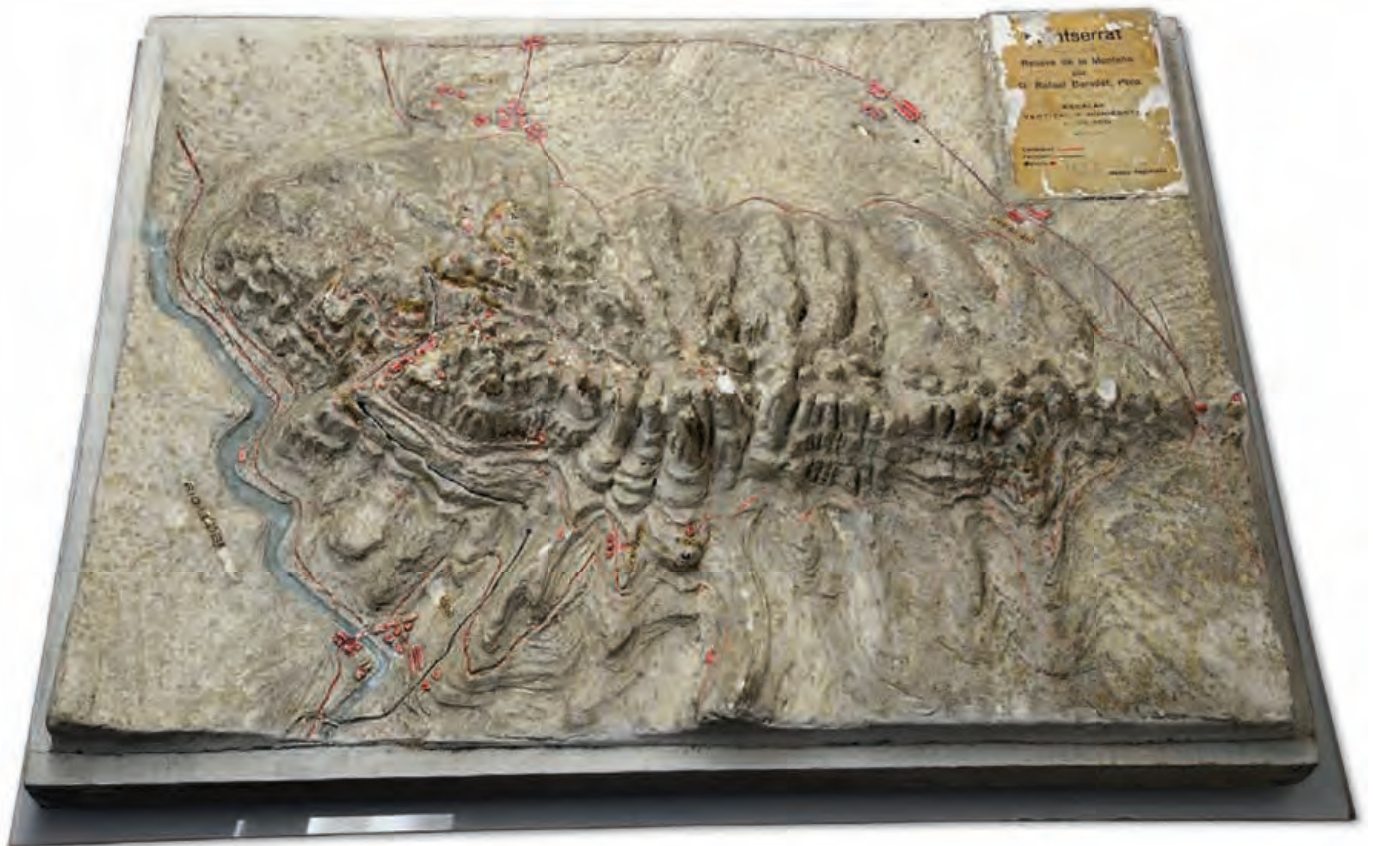
61

[ant.1919]*Montserrat: relieve de la montaña [mapa en relleu]***Rafael BARADAT**

Escala vertical i horitzontal 1:20 000. Mides: 35 × 47 cm

Fons CEC dipositat a la Cartoteca de Catalunya, RC7573

Original exposat el 1919

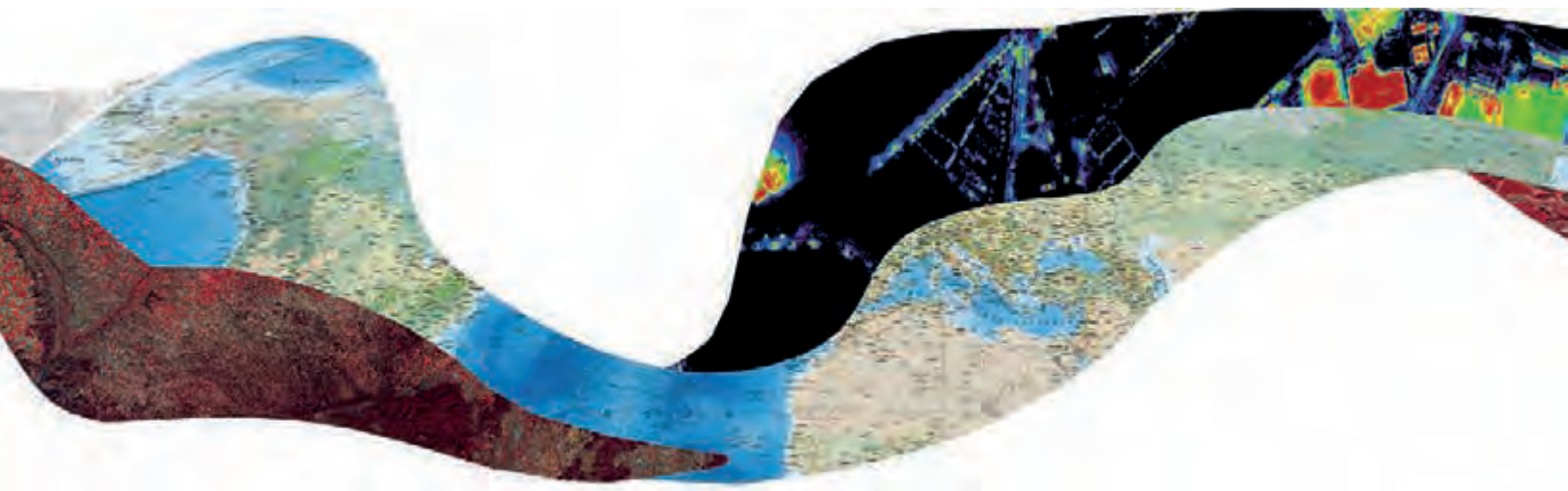
62

[1915]*Barcelona y sus contornos* [mapa en relleu]**Rafael BARADAT**

Escala: vertical 1:15 000; horitzontal 1:40 000. Mides: 56 × 67 cm

Cartoteca de Catalunya, RM.296937

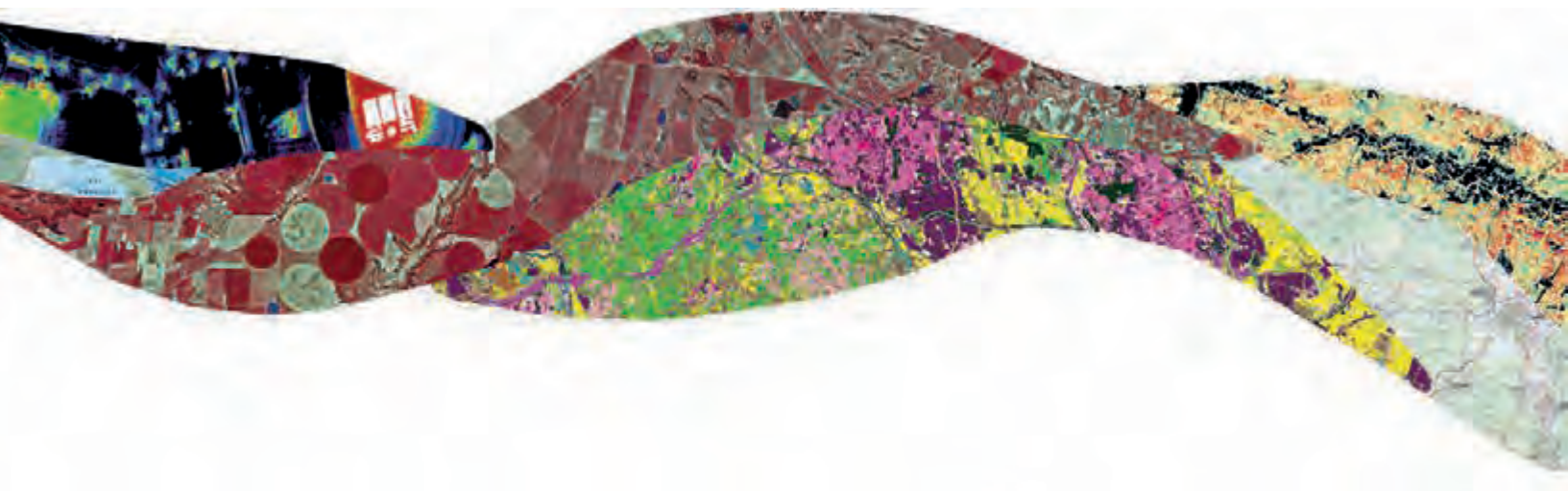
Epíleg: La cartografia al segle XXI

Ja han passat més de cent anys des que el CEC organitzà l'exposició de mapes. En tot aquest temps la cartografia ha canviat profundament. Les tecnologies digitals han transformat la nostra manera de veure el món i de representar-lo.

Actualment, la variabilitat espacial i temporal del territori és molt elevada i les interaccions entre la humanitat i els ecosistemes que l'envolten són cada cop més accentuades. L'augment de l'activitat econòmica, la mobilitat, els fluxos de població i la tensió que sobre aquests elements introdueix l'escenari del canvi climàtic, entre molts altres factors, han fet del seguiment, gestió o avaluació dels processos i recursos sobre el territori, una activitat prioritària.

La cadena de valor de la geoinformació, des de la captura de les dades, la transformació en informació i finalment, en coneixement, ha esdevingut i esdevindrà una eina estratègica que permet la quantificació objectiva i l'avaluació d'afectacions, en àmbits com l'energia, la salut mediambiental o els riscos geològics, entre d'altres.

L'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, a partir de la recerca i la transferència de coneixement, genera productes i serveis de geoinformació adaptats a les necessitats i requeriments de la societat del segle XXI.

PLANO GEOLÓGICO-MINERO

DEL

VALLE DE RIBAS (PROVINCIA DE GERONA)

EN LA

PARTE OCUPADA POR LAS CONCESIONES

DE LA

SOCIEDAD "MINAS Y MINERALES"

DE

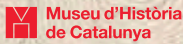
Escala de 1:50,000

1:50,000

Exposició organitzada per:

amb la col·laboració de:

patrocinada per:

EXPLICACIÓ

- 1. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 2. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 3. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 4. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 5. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 6. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 7. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 8. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 9. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 10. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 11. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 12. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 13. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 14. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 15. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 16. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 17. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 18. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 19. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 20. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 21. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 22. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 23. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 24. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 25. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 26. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 27. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 28. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 29. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 30. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 31. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 32. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 33. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 34. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 35. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 36. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 37. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 38. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 39. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 40. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 41. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 42. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 43. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 44. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 45. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 46. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 47. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 48. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 49. - de la Sierra de Ribas (220 m)
- 50. - de la Sierra de Ribas (220 m)